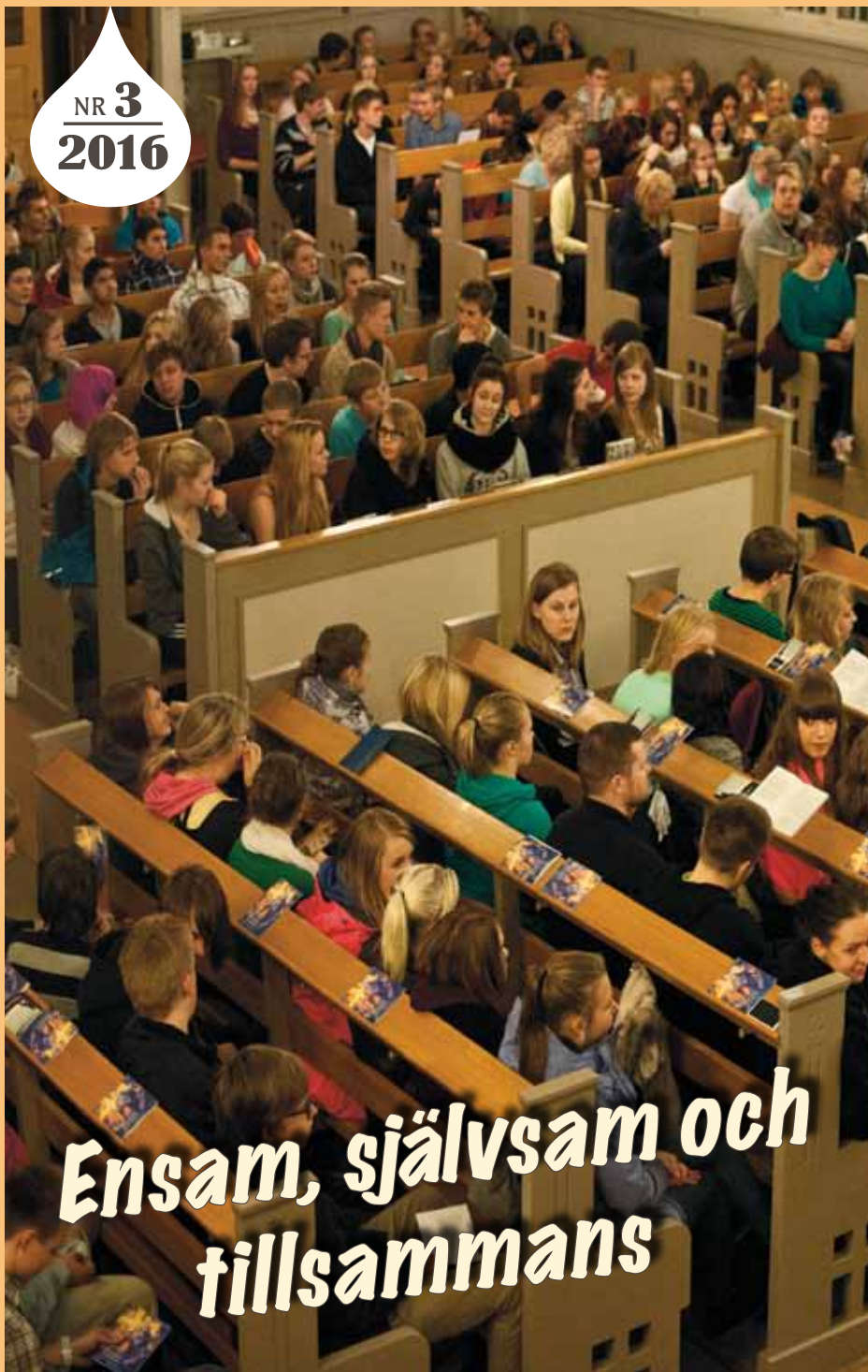

Mitt livet

EKENÄSNEJDENS SVENSKA FÖRSAMLING

BROMARV | EKENÄS | SNAPPERTUNA | TENALA

NR 3
2016

**Ensam, självsam och
tillsammans**

Läs om:

**Inte ensam
men själv**

s. 6-9

**Mångfald
är en styrka**

s. 10-13

**Ha det så bra,
vi ses igen!**

s. 14-16

Retreat?

s. 18-20

Johannes 15:5

Jag är vinstocken, ni är grenarna.
Om någon är kvar i mig och jag i
honom bär han rik frukt: utan mig
kan ni ingenting göra.

Ensam, självsamt, gemensamt

Jag läste nyligen ett inlägg på Facebook som handlade om en elev med autism som inte fick delta i skolresor. Läsaren uppmanades att kopiera texten och klistra in den på sin egen vägg för att manifesteras sitt avståndstagande. Bakgrunden får man ingenting veta om och sanningshalten i just den här historien är också obekräftad, men fenomenet känns igen och kan gärna lyftas fram. Då och då får man sig till livs berättelser ur verkliga livet där människor knuffats undan, brutalt eller smygande valts bort, gjorts ensamma eller helt enkelt glömts bort av skäl som rättare sagt kunde kallas svepskäl. Det verkliga problemet är inte dessa människor utan det att det är så lätt att gå en liten omväg i stället för att behöva konfronteras med dem som upplevs besvärande eller irriterande, sådana som tröttar ut. Man behöver inte ens uppfinna anledningar till att inte behöva bry sig, det är så okay idag att suveränt besluta över sitt eget livsinnehåll. Att följa med strömmen är ändå inte ett bevis på att man gör rätt. Citaten av Ron Rolheiser på sidan 25 väcker slumrande tankar till liv, sådana som kanske någon gång ibland blänker till men för det mesta är bortglömda, som handlar om att det innebär något speciellt att kalla sig kristen. Rolheiser uppmanar till övning i att umgås och älska – trots olikheter. Allt i livet handlar om kärlek och är nödvändigtvis inte lätt. Också kärlek behöver övas.

ATT FÖLJA MED STRÖMMEN ÄR INTE ETT BEVIS PÅ ATT MAN GÖR RÄTT

Det där med umgänge är ändå inte helt okomplicerat. Under sommaren har jag läst Linus Jonkman, svensken som borrar ner sig i fenomenet introversion. Jag gillar det han skriver, tillhör själv dem som inte lider av ensamhet utan trivs i eget sällskap. Det är högst sannolikt också därför som tanken på den himmel som Rolheiser beskriver får till stånd ett svagt orosfladder strax ovanför naveln. För den introverte verkar ett ständigt umgänge närmast plågsamt. Men jag tror starkt att även de introverta passar in.

”Självsamhet” kallar samme författare den goda ensamheten som inte är tärande och uteslutande utan handlar om självvald avskildhet, något som flera av skribenterna i detta nummer också tar fasta på i sina artiklar. Men de övriga då, de som i varierande grad upplever ensamheten som ett gissel? Vilket är omvärldens ansvar? Det är vi som är omvärlden, vad kan vi göra? Ibland är det lättast att se det som ligger närmast, finnas till hands för familjemedlemmar, släktingar, grannar, vänner – ibland är det tvärtom. Alla behövs vi men på olika sätt. Det är antagligen just så att det enda som slutligen behövs är ett uppövat stort hjärta, här liksom där bortom. Och god vilja. Idag är en ny dag, som gjord för att modigt tänka om och efter egen förmåga handla.

YVONNE LINDSTRÖM
redaktör

För den som vill gå med i församlingens besöksjänst finns kontaktuppgifter på sidan 35.

Innehåll:

Redaktörens spalt.....	2
Ledaren: Terror, religion och politik.....	3
Inte ensam men själv.....	6-9
Mångfald är en styrka.....	10-13
Ha det så bra, vi ses igen.....	14-16
Genomtänkt: Att se längre än näsan räcker.....	17
Retreat? Menar du en sådan där tyst retreat?.....	18-20
Pensioneringar.....	20
Martina Starck-Kastrén: "Det finns så mycket ensamhet..."	21
Äntligen Ekenäs!.....	22-24
Citatet, Noterat & passerat.....	25-26
Receptet: I köket med Helena.....	27
Högmässor och gudstjänster.....	28-29
Musik, körer och konserter.....	30-31
Barn, familj, skolbarn och konfirmander.....	32-33
Diakoni, kretsar.....	34-35
Mission och bistånd.....	36
Läst: En hyllning till bokbussen.....	38
Personalens kontaktuppgifter.....	39
Manna.....	40

Gilla oss på facebook!

EKENÄSNEJDENS SVENSKA FÖRSAMLING
För oss som tror att Gud är med mitt i livet

Följ oss på Instagram

EVLUTHEKENASNEJDEN

MITT I LIVET

Andra årgången
Nr 3/2016

Ansvarig utgivare:

Ekenäsnejdens sv. församling/Anders Lindström, kyrkoherde,
0400-527 488, anders.lindstrom@evl.fi

Adress: Larssonsvägen 1, 10600 Ekenäs

REDAKTION

Redaktör: Yvonne Lindström (044-508 1527), yvonne.lindstrom@evl.fi

Redaktionsteam: Anders Lindström, Tuija Wilman, Monica Cleve,
Ann-Sofi Storbacka, Markus Andersson

Mitt i livet är Ekenäsnejdens sv. församlings informationstidning. Den utkommer 4 ggr/år och postas till medlemhushållen i församlingen. Tidningen är tryckt på miljövänligt papper. Upplaga 6600 ex.

Pärmbild: Markus Andersson

Layout: Ekenäs TypoGraf/CW | Tryck: Paino-Kaarina Oy

NÄSTA NUMMER utkommer i november 2016.

Obs! Om du inte får tidningen till din hemadress eller med felaktiga adressuppgifter, ta kontakt med redaktören.

Terror, religion och politik

”
ALL GOD RELIGION
OCH DEMOKRATISK
POLITIK BIDRAR TILL
ATT SKAPA EN
BÄTTRE VÄRLD

Sommaren som gått har fört med sig en kontinuerlig ström av terrornyheter. Våldet har urskillningslöst gripit omkring sig i vår värld. Tryggheten har rubbats. Forskare och specialister på terrorism har analyserat och uttalat sig. Politikerna har uppmanat till lugn och framhävt vikten av att inte ge vika inför terrorhotet som breder ut sig. Men det fortsätter. I dunkla rum sprids nya planer. Vapen inhandlas. Den enkelspåriga hjärntvätten fortsätter i sitt eget mörker, trots att vi lever i en upplyst tid. Slarvigt och nonchalant säger man att det är religionens fel. Rätt men ändå så fel. Den bakomliggande orsaken finner vi i den patologiskt destruktiva religionen och i en hänsynslös och inkräkt politik. Det behövs både sund religion och god demokratisk politik för att samhället skall fungera och för att skapa en meningsfull grund för ett värdigt liv. Genom religion och politik kan vi skapa en bättre värld, men fel använda blir både religion och politik vägar till hot, terror och destruktivitet.

All god religion och demokratisk politik bidrar till att skapa en bättre värld. Dessa goda krafter kan inte verka av sig själva. Det behövs människor till det, som tar ställning och som vill det allmänna bästa. Likgiltighet och ignorans inför samhällets och livets viktigaste frågor skapar utrymme för andra destruktiva tendenser. Den grund som vårt samhälle bygger på bör ständigt upprepas och verifieras i

såväl ord som handling. Goda traditioner bearbetar vårt sätt att tänka och handla. Vad vi säger, gör och väljer formar dagen men också framtiden. Likgiltigheten och okunskapen är samhällets värsta fiender och därmed också hot mot människan.

Vi har olika plattformar. En del har större makt än andra. Ansvaret står i proportion till ställningen i samhället, men alla har sitt ansvar, ingen står bara på sidan.

Kyrkan måste här se sin uppgift och vara tydlig i formuleringarna så de kan förstås i dagens värld. God religion lever alltid i interaktion med samhället och räds inte att ta ställning för rättvisa, demokrati och medmänsklighet.

Det är med sorg jag tänker på sommarens terrorhändelser, men trots dessa mörka moln vill jag se framåt. Jag vill tro att även den minsta handling, tanke eller ord för det goda kommer att bidra till det allmänna bästa.

Vi har en ny hösttermin framför oss med många mötesplatser och tillfällen. Jag önskar dig varmt välkommen till dessa, för gemenskap och för att tillsammans låta kärleken från Gud beröra och bära.

ANDERS LINDSTRÖM
Kyrkoherde / kontraktsprost

KONSERT

Lördag 10.9 kl. 18 i Ekenäs kyrka

SIGLO de ORO (London)

Dirigent Patrick Allies

Biljetter 30 € vid dörren, 27,50 €
från Luckan Raseborg, Lippupiste.

PSALMSÅNG & DIKTLÄSNING

av Viola Renvalls texter med Monica Cleve och Niels Burgmann

Onsdag 5.10 kl. 18 Psalm- & diktkväll i Snappertuna kyrka.

Söndag 9.10 kl. 16 Psalm- & dikteftermiddag i Tenala församlingshem. Enkel servering.

*Höstens glädje är de stora himlarna
fyllda av sällsamma moln,
ett rymdernas drama av färger och mörker.
Bakom dem väntar stjärnorna
att få komma så nära
att de kan snudda vid skogens toppar.*

*Då sträcker hösten upp mot dem trädens nakna grenar
och sjunger sin mörka sång av glädje.*

*Stå under ett sådant naket träd en kväll
och lyssna –*

Viola Renvall

KOM MED OCH SJUNG!

Vi presenterar det nya psalmbokstillsägget och har möjlighet att sjunga med och lyssna till Raseborgs kyrkosångskrets körer samt andra gästande körer.

Lördag 3.9 kl. 18 i Ekenäs kyrka

Fredag 16.9 kl. 19 i Snappertuna kyrka

GOSPELVIS med South Point Gospel

Lö 15 oktober kl 16.00 i Ekenäs kyrka

En bukett av Elvis' många gospelsånger – i vår tappning

Fritt inträde / Programblad 10€
Arr: Ekenäsnejdens svenska församling

"BACH I SNAPPERTUNA"

Musikandakt söndagen den 16.10 kl. 18
i Snappertuna kyrka.

Av Johann Sebastian Bachs omfattande
produktion för orgel får vi denna gång lyssna
till ett mera ovanligt urval. Intressant,
vackert, originellt, humoristiskt....

Anders Storbacka, orgel
Ann-Sofi Storbacka, andakt och
musikalisk guidning

TVÅ KRIGSBARN BERÄTTAR

Välkommen till ett publikt samtal mellan kyrkoherde *Anders Lindström* och *Sven Sundström* (t.v.) och *George Ramsay* (t.h.), som bägge varit krigsbarn i Sverige och nu berättar om sina upplevelser.

Torsdag 10.11 kl. 19 – Ekenäs församlingshem

LITTERÄR HÖGMÄSSA

Vi inbjuder till högmässa med litterär inramning där redaktören och författaren *Sofia Torvalds* predikar. Liturg är kyrkoherde *Anders Lindström*. Enkelt kyrkkaffe efteråt.

Söndag 13.11 kl. 10
Ekenäs kyrka

HÖSTJIPPO

Tisdag 6.9 kl. 18–20 Tenala församlingshem

Välkommen till traditionellt höstjippo för alla ålderskategorier.

- Korvgrillning, pilkastning, lyckohjul
- Kaffe och saft, Herrgårdsglass
- Musik
- Tipsrunda för stora och små
- Info om höstens verksamhet
- Volleyboll turnering för 3 manna lag
Anmäl era volleyboll-lag till Tomppa senast 1.9.

Intäkterna för kvällen tillfaller missionsprojekt som församlingen stöder i Senegal och Nepal.

PILGRIMSVANDRING TILL FAGERVIK

Start fredag 7.10 kl. 10 från Snappertuna kyrka. Vandringen (ca 13 km) går mot Fagervik där vi firar pilgrims-mässa i kyrkan.

Soppsservering i samlingslokalen på Fagervik gård.

Frågor och anmälningar till M.Cleve, tfn 044-7553627 senast 30.9.

Martin Luther spikade upp sina 95 teser den 31.10.1517.

Till minnet av denna händelse och av reformationen som följde, firas reformationens märkesår **31.10.2016–5.11.2017**.

Mer info om märkesåret finns på sacrista.evl.fi/nad2017

Reformationen 500 år

VI SÄLJER!

Snappertuna församlingshem historik **TEMPLET PÅ HÖJDEN** av *Henrik Ekberg*
Pris 35,00

Boken finns till försäljning på Pastorskansliet i Ekenäs, Betjäningsspunkten i Tenala, Kungsbokhandeln i Ekenäs, Karis bok & papper, Frimans diversehandel i Tenala, Luckan Raseborg, Slottsknektens stuga i Snappertuna.

”

ATT VARA SJÄLV
ÄR INTE SAMMA SAK
SOM ATT VARA
ENSAM

INTE ENSAM MEN SJÄLV

Text: MONICA CLEVE Foto: MARKUS ANDERSSON

*Gud, ge mig sinnesro
att acceptera det
jag inte kan förändra,
mod att förändra
det jag kan och förstånd
att inse skillnaden.*

Ett sammanhang

I Nya Testamentet lyfts gemenskapen fram genomgående. Samspelet och omsorgen om varandra är central. Det finns en tanke om att gemenskapen är en och samma kropp. Där omsorg finns där finns också gemenskap. I Korintierbrevet beskrivs kroppen och gemenskapen som en helhet. Det finns en särskild kraft i en gemenskap som är äkta och sann. Det finns en styrka där två eller tre är samlade i Jesu namn.

Till livet hör glädje och sorg. Människan provas under livets gång. Det är kriser, förluster och tillkortakommanden men också många hoppfulla möjligheter som kan leda in på nya och framkomliga vägar. Predikarens ord är beskrivande: ”allt har sin tid under solen”. Uthållighet är en dygd, förtrostan en stor gåva och sinnesro något att sträva efter.

Heliga handlingar

Vår kyrka har två sakrament eller heliga handlingar, dopet och nattvarden. Dopet är en gåva som våra föräldrar valde att ge oss och vi valde att bekräfta gåvan genom vår konfirmation. Sedan får vi ge den välsignade gåvan vidare och hålla följande barn i vår famn som fadder.

Dopdräkten är livets dräkt, vi är iklädda Kristus och lever i vårt dop i en församling. Församlingen är en gemenskap där man får vara sig själv tillsammans med andra. Nattvarden är också en gemenskap där vi delar brödet och vinet tillsammans med Kristus.

Inte ensam utan själv

Att vara själv är inte samma sak som att vara ensam. Själv kan betyda att man tar fasta på sig själv som person, är personligen engagerad, personifierar något och är sig själv. Det kan också betyda att man reder sig själv och klarar sig på egen hand.

Det säger sig självt att mycket kan vi göra själva och kanske väljer vi att gå för oss själva och väljer att själva undersöka något. Det går också bra att bo själv.

Det är med andra ord inte negativt att på egen hand klara av en uppgift, att vara solo eller ensamstående. Solitär och solokvist kännetecknar den som önskar vara för sig

själv ett tag. Unika är vi alla, utan like, ensamma enda i någon mån.

Mindre positivt är att vara ofrivilligt utan sällskap, känna sig isolerad, känna sig enslig, leva i ofrivillig avskildhet och avsides. En människa som känner sig övergiven och lämnad åt sitt öde har inte välbefinnande och är uppenbart ensam i ordets mest tragiska betydelse. Den goda nyheten är att där ensamhet och oro är stor kan behovet att samtala med Gud vara ännu större. Det samtal vi i kyrkan kallar för bön.

En annorlunda bön

Sinnesrobönen öppnar sinnet för en annorlunda bön. Det är en bön som handlar om acceptans, förändring, mod och förstånd. Sinnesrobönen finns i både jag-form och i vi-form. I många länder förknippas sinnesrobönen med Anonyma Alkoholister. Bönen har en given plats även i andra självhjälpsgrupper.

Sinnesrobönen är lätt att ta till sig. Den egna livserfarenheten av att vara människa bland människor. Bönen handlar om livets möjligheter och dess begränsningar. Bönens allmänmänskliga budskap har i modern tid författats av den tysk-amerikanska lutherska teologen Reinhold Niebuhr (1892–1971) som också var socialetiker och verkade

*Då stenen som skaver i skon
hindrar oss från att gå
är det dags att stanna upp
och göra något åt det.*

i USA. I historisk tid är tänkbara författare den Heliga Birgitta, Franciscus och kyrkofader Augustinus.

För att kunna möta livet och dess utmaningar behövs kraft och den kraften får vi be om då vi samtalar med Gud. Då vi trevar och ber om riktning får vi be om vägledning och ett steg i taget. Niebuhr såg människans egen kraft som begränsad för att kunna skapa en god värld.

Sinnesrobönen har sin givna plats i många bönegrupper tillsammans med Vår Fader och Den Helige Franciskus bön. På 1950-talet introducerades bönen på svenska och det engelska ”serenity” översattes till sinnesro som är närbesläktat med sinneslugn, sinnesnärvaro och sinnesfrid.

Ett rop

Tid för lugn och ro i tillvaron längtar många efter. Det tar tid att reflektera över livet. Bönen är en sådan vila, ett samtal med Gud. När en möjlighet ges till reflektion är det en inbjudan till att bli stilla. Reflektion är ett slags förberedelsestid inför kommande utmaningar och vägsål. Sinnesrobönen är ett rop på ”Kyrie eleison” eller Herrens förbarmande som vi också ber i mässan. Det är ett uppriktigt behov och en längtan efter en öppen famn och en vilja att lägga våra liv i Guds händer.

Sinnesro

Ropet till Gud om mod och förstånd kan bli en gudsrelation med sinnesro. Då maktlösheten tar över kontrollen kan det vara sinnesrobönen som ger en stund av smärtlindring. Samtidigt är sinnesro inte ett självändamål och något som kommer av sig självt. Det krävs arbete och ett modigt sådant att konfronteras med sitt eget liv.

Acceptans

Vi får be om hjälp att acceptera våra liv för att kunna gå vidare också sådant som vi helst glömmer och känner skam inför. Det gjorda blir inte gjort men skammen kan tas

ifrån oss och förlåtelsen återupprätta oss. Det gäller även framtiden att lämna bort önsketankar och drömmar som inte har en plats i sammanhanget.

Det är viktigt att acceptera allt det goda man fått och har i sitt liv. Det är en övning i tacksamhet att ta fasta på det som fungerar och är gott här och nu och inte minst inför kommande utmaningar. Det behövs ett fotfäste som tanken kan vila i och bönen kan bli en trygg utgångspunkt för de fortsatta stegen.

Mod

Beslut och handling kräver mod. Det behövs kraft då rädslan är stor. Bristen på mod får konsekvenser och tillfället går lätt förbi.

Bönen om mod kan bli en bön om tålamod och insikten om att det finns områden i livet som vi själva ansvarar för. Vår handlingsförmåga kan förändra det sätt på vilket vi lever våra liv. Upptäckten om modets stora möjlighet kan lyfta även i ett underläge.

Förstånd

Vägen kan kännas lång att gå och det behövs kraft och förstånd att ödmjukt vandra ett steg i taget. Det är tillåtet att tänka och även önskvärt att göra så. Då stenen som skaver i skon hindrar oss från att gå är det dags att stanna upp och göra något åt det.

Det är en livslång process att mogna till insikt. Det är fördjupad insikt att kunna särskilja det som är värt att satsa på i livet. I Romarbrevet sammanfattas detta livslånga lärande som en förvandling och förnyelse av tanken.

En bön utan slut

En bön om sinnesro, mod och förstånd är en fortgående bön. En levande bön som liknar ett andetag, ett fotsteg i taget. En bön att be själv eller tillsammans med andra där två eller tre är samlade i gemenskap. ■

Efter 20 månader: **MÅNGFALD** är en styrka

Text: ANDERS LINDSTRÖM Foto: YVONNE LINDSTRÖM

Den 1.1.2015 såg Ekenäsnejdens svenska församling dagens ljus. Efter en period av förberedelse, planering och organisatoriska beslut inledde den nya församlingens sin verksamhet vid fler verksamhetspunkter.

Den sviktande ekonomin (i samfälligheten som helhet) var orsaken till att man såg över församlingsstrukturen. Denna åtgärd ingick som en punkt i ett omfattande ekonomiskt program som skulle stabilisera ekonomin och rädda verksamhetsförutsättningarna på lång sikt. I praktiken innebar det att man åtgärdade först de andra punkterna såsom försäljning av fastigheter, anställningsstopp, investeringsstopp, översyn av kyrkoskatteprocenten. Sedan fortsatte man med förberedande åtgärder för att se över församlingsstrukturen i samfälligheten. För att ändra en negativ ekonomisk utveckling krävs långsiktiga och strukturella lösningar. När beslut fattats om att initiera en översyn av församlingsstrukturen påbörjades arbetet omedelbart. I praktiken betydde det att samtliga beslut därefter understödde förändringen och verksamhetsplanerna uppgjordes med tanke på den nya strukturen. Fastän församlingarna var självständiga var

de på väg att skapa en ny församling. Församlingsrådets beslutanderätt övertogs av organisationskommissionen i alla frågor som på något sätt hade med framtiden att göra. Församlingsråden hade inte rätt att fatta beslut i ärenden som på minsta lilla sätt ekonomiskt eller strukturellt skulle kunna binda upp den nya församlingen.

En av de bärande tankarna i strukturändringen var att en ny församling skapas. Det betyder att alla församlingar upphör som självständiga enheter och en helt ny församling skapas. Ett annat alternativ skulle ha varit att församlingarna skulle ha anslutits till en befintlig församling, som skulle

ha varit emottagande part. Detta förfaringsätt tog man bestämt avstånd ifrån. Tanken var att skapa en ny församling som genom sin struktur skulle trygga församlingsverksamheten vid den nya församlingens verksamhetspunkter.

Gränslöst församlingsarbete

Ekenäsnejdens svenska församling har ännu inte fyllt 2 år, men de genomförda förändringarna har stabiliserat ekonomin. Det är viktigt att understryka att förändringen genomförts i gott samarbete och målmedvetet i Raseborgs kyrkliga samfällighet och i de tre (nya) församlingarna.

Trettondagsfestmässan 2015.

Tuija Wilmans installation i Snappertuna kyrka.

Snappertunakören.

Ett samtal om kristen tro. C. Lindberg och S. Djupsjöbacka.

Hur har det varit i Ekenäsnejdens svenska församling? Fjollårets statistik visar på en liten ökning i deltagaraktiviteten i församlingen. Förändringen har med andra ord inverkat positivt på verksamheten. Vi har kunnat konstatera att utbudet av olika församlingsaktiviteter ökat och att de gamla församlingsgränserna inte längre är hindrande gränser. Det finns ett intresse att besöka olika verksamhetscentra på församlingens hela område. Tidningen *Mitt i Livet* är en förenande länk som informerar samtliga församlingsmedlemmar om verksamheten vid alla våra verksamhetspunkter och som också ger uttryck för församlingens teologiska linje.

Att skapa en ny församling går inte i en handvändning och förändringen har inneburit att alla medarbetares arbetsbild förändrats. Den förändring vi genomgått har dock varit livsnödvändig med tanke på att skapa förutsättningar för församlingsverksamheten i framtiden.

Församlingsverksamheten är alltid lokal och administrationen på övergripande nivå. Denna strukturändring är redan i sig en ekonomiskt inbesparande åtgärd. Medarbetarstaben utför sina uppgifter på hela församlingens område, men med vissa ansvarsområden man speciellt ansvarar för. I praktiken innebär detta en större flexibilitet och en möjlighet för församlingsborna att möta och lyssna till olika medarbetare. Mångfald är en styrka.

Betydelsen av att känna igen sig

I Ekenäsnejdens svenska församling har vi arbetat fram gemensamma gudstjänsttagendor som används i alla våra kyrkor. Det betyder att man skall kunna känna igen sig i vilken kyrka som helst eftersom agendan är den samma för högmässa, kvällsmässa, familjegudstjänst och konfirmationsmässa. En enhetlig agenda skapar trygghet medan själva genomförandet lämnar

rum för den individuella infallsvinkel som ger personlig prägel åt gudstjänsten. Överenskommen gemensam praxis för förrättningar skapar också en trygghetsram.

En tillbakablick – hur gick det med planerna?

Inför hösten 2013 skrev jag i *Mitt i Livet*:

Den lokala prägeln kommer att bestå med fräscha nya tag som en större helhet skapar förutsättningar för.

Idag med facit i hand kan man konstatera att så skett. Men det arbete som påbörjats fortsätter. Förändringens vindar upphör inte att blåsa. Årligen ställs vi inför nya utmaningar och möjligheter. Traditionellt står församlingen för det stabila. Våldigt lite skall ändra eller får ändra. Ändå är förändringen en förutsättning för ett dynamiskt liv i församlingen. I församlingsarbetet finns det grundläggande värden som inte skall ändras på. Kärnan i vår kristna tro om en Gud som är kärlek och som i Jesus Kristus delat samtliga våra livsvillkor och som verkar i världen genom sin heliga Ande kan inte rubbas. Den stora frågan blir dock alltid hur vi skall kläda detta i ord och uttryck så att budskapet blir levande och angeläget stärkande för oss. En respekt för det heliga kan i sig implicera ett förändringsmotstånd, men en högaaktning för det heliga kan också omfatta en djup vilja att vårda livets gåva med de möjligheter nutid ger. Spänning mellan tradition och förnyelse lever kvar som en energigenerator i församlingens liv.

I *Mitt i Livet* hösten 2014 skrev jag följande:

Under denna höst kommer den nya församlingen Ekenäsnejdens svenska församling att växa fram. Vi lämnar något bakom oss och ser fram emot nya horisonter. Den strukturella förändringen är mycket större än den förändring som kommer att märkas kring församlingens olika verksamhetscentra. Men samtidigt är den strukturella förändringen ett faktum och en bas varifrån den nya församlingen växer fram.

Åter en gång med facit i hand. Detta har skett.

Under den tid Ekenäsnejdens svenska församling verkat har jag upplevt många goda möten runt om på hela

Nallegudstjänst.

församlingens område. Jag har med glädje kunnat konstatera att goda idéer vandrat runt på församlingens olika mötesplatser och min upplevelse att en spirande känsla av enhet förenar oss som systrar och bröder i hela församlingen. Som en liten del av denna enhet utgör förbönen i söndagens högmässor där vi ber i alla våra kyrkor för samtliga i församlingen döpta, avlidna och ingångna äktenskap. Detta strävar till att visa på enheten och ett samfällt delande i alla kyrkor församlingen verkar i.

Det som inte utvecklas avvecklas

Arbetet i den nya församlingen fortsätter, ett arbete som ständigt skall modifieras och förändras. Det som inte utvecklas det avvecklas. I denna process är vi alla involverade på något sätt. Varje församlingsmedlem är en viktig del av en omfattande organisation och allas insats är viktig. Målsättningen är ett gott församlingsarbete nu och i framtiden där tro, hopp, mening, tröst och glädje skall få växa. ■

”
I FÖRSAMLINGS-
ARBETET FINNS DET
GRUNDLÄGGANDE
VÄRDEN SOM INTE
SKALL ÄNDRAS
PÅ.

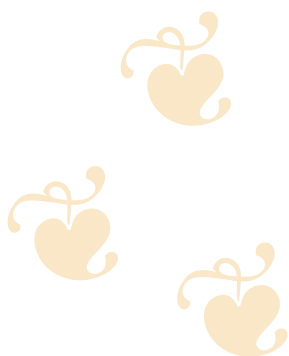
Konstspanarna.

Ha det så bra, vi ses igen!

Text: ANN-SOFI STORBACKA

Foto: MARKUS ANDERSSON

En äldre man på cykel blir påkörd av en bil och förs till sjukhus. På sjukhusets jour intervjuas han av en sjuksköterska som frågar honom om hans familj, så att hon kan underrätta hans närmaste anhöriga om vad som har hänt. Mannen, Paul Reyment, funderar en stund på vad han ska svara. Han kommer först att tänka på sin syster, som har gått bort för tolv år sedan. Sedan tänker han på sin mamma och pappa, som båda har varit döda sedan länge.

Paul Reyment är huvudpersonen i J.M Coetzees roman "Den långsamme". Coetzee låter Reyment fundera vidare över sin familj på följande sätt: "Är de hans familj, dessa tre? *De människor, i vilka man föds in, går inte bort*, skulle han vilja säga till den som formulerade frågan. *Man bär dem med sig, på samma sätt som man hoppas bli medburen av dem som följer efter en själv*. Men på blanketten finns inget utrymme för ytterligare svar."

Det är inte särskilt ofta som någon formulering i en roman blir så betydelsefull för mig att jag antecknar den och lär mig den utantill. Men det har jag gjort med Coetzees rader och citerar honom ibland i begravningsstal. Han formulerar mångas livserfarenhet, också min egen, när han skriver om att de döda aldrig helt och hållet går bort, utan de lever inom och hos oss som lever kvar.

För några decennier sedan skulle sakkunniga om sorgbearbetning protestera mot Coetzees tankegångar. Tidigare ansåg man allmänt att sorgbearbetning handlar om att den sörjande så småningom skulle acceptera det som har hänt och lära sig att släppa taget om den som har dött. Nyckelordet i bearbetningen var "farväl". Det ansågs viktigt att den sörjande skulle lära

sig att gå vidare i livet och inte stanna kvar i det förflutna.

I dagens läge tänker man annorlunda. Paul Reyment i Coetzees bok ses inte längre som någon som har fastnat i ett oavslutat sorgearbete utan som en människa som uppskattar den familj som han har vuxit upp i. Om man tidigare tog fasta på ordet "farväl" i sorgbearbetningen talar man ofta nuförtiden också om "hej igen". Det är den australiensiska familjeterapeuten Michael White, som är känd för sitt kreativa och hoppingivande tänkande, som har lanserat uttrycket "Hello again" för sörjande människor. Den som tillsammans med andra kan dela minnen och upplevelser av den som har dött kommer att märka att det hjälper en vidare i sorgen.

Upplevelser som gör att man spontant svarar med "Hej igen!" eller "Är det verkligen du?" kan jag tänka mig att de flesta känner igen sig i. Många kan berätta om förbryllande och mystiska upplevelser som handlar om en stark känsla av närvaro, en värme, en doft, en röst som hörs i ett tomt rum. Det är ändå vanligare med mera vardagliga upplevelser som att hitta ett instucket brev i en bok i bokhyllan eller ett par arbetshandskar i bilens handskfack.

Till en sorgprocess hör både ”farväl” och ”hej igen”. Ett annat sätt att beskriva de båda sidorna i sorgen är att använda liknelsen om de två rummen. En sörjandes liv kan sägas utspela sig i två rum som fins nära varandra. Det ena är sorgens rum, där förlusten känns som starkast och där alla de svåra och intensiva känslorna finns. Det andra är glädjens rum, ett rum där det goda och hoppfulla finns som hjälper den sörjande att se framåt. Utmaningen för alla som sörjer är att hitta en balans mellan det tunga bearbetandet och den nödvändiga vilan. De som i efterskott sett har klarat sig bäst genom omvälvande och mycket tragiska omständigheter är de som medvetet valde att vistas i de båda rummen, som både gav sig tillåtelse att tillräckligt länge uttrycka det svåra och som odlade det som gav dem glädje och hopp.

Under den senaste tiden har jag oftare än förut vistats i mina egna två rum, mina rum av sorg och glädje. I somras, på Johannedagen den 24 juni, var det 25 år sedan min mamma dog i cancer efter ett kort och intensivt sjukdomsförlopp. Sorgens rum finns fortfarande kvar, men det är lättare att besöka det och känna efter hur det känns att vistas där. Under många år var det svårt att vistas i sorgens rum och jag hade inte ens krafter att så ofta besöka det. Jag var då både en nybliven präst och en småbarnsmamma.

Nuförtiden välkomnar jag alla tillfällen då jag får en anledning till att säga ”Hej igen, så fint att få en hälsning av dig”. Det händer inte så ofta längre att jag träffar någon som kände min mamma och som berättar om sina minnen av henne. Men när det har hänt har det varit värdefullt för mig.

Förra sommaren röjde jag och min syster i en garderob där det fanns lådor och påsar som har legat oöppnade sedan länge. Vi packade upp klänningar och skor och oavslutade handarbeten. Jag hittade också den lilla sjömansklänningen som min dotter hade på sig på mammas begravning. Vi röjde, sorterade, sparade och slängde. Samtidigt vistades vi i de båda rummen, sorgens rum bestod mest av saknad och glädjens rum hade under årens lopp blivit betydligt större.

Bland min mammas oavslutade handarbeten fanns också ett påbörjat lapptäcke. Ur en stor plastpåse plockade jag upp mängder av tyglappar fastsydda på utklippta sexkantiga bitar av kartong. Jag tog hem plastpåsen och har fortsatt att sy lappar till lapptäcket. Det kan inte bli likadant som min mamma tänkte sig, slutresultatet blir en kombination av bådars arbeten. Jag har nu sytt ihop mer än hälften av täcket och när det en gång blir färdigt kommer det att sannolikt finnas kvar i årtal efter att jag har dött.

”Ha det så bra, vi ses igen!” brukade min mamma säga när jag begav mig iväg hemifrån. Jag säger det samma till henne efter 25 år också om jag ibland använder andra och färdiga ord: ”Låt ditt evig ljus, o Herre, lysa för henne och ge henne den eviga friden.” ■

Foto: ANN-SOFI STORBACKA

ATT SE LÄNGRE ÄN NÄSAN RÄCKER

Text: Martin Kevin

När jag blev tillfrågad om jag ville ställa upp och skriva denna kolumn tvekade jag inte så länge. Inte för att jag trodde att de tankar jag kan dela med mig skulle vara ovärderliga, utan främst för att det känns intressant att ibland reda ut sina egna tankar.

Att välja tema och rubrik för en kolumn som heter "Genomtänkt" är ju i sig en liten utmaning, och med begränsat utrymme får tankarna inte bli för många.

Valet av rubrik kommer sig av att jag själv i början av sommaren genomgick en ögonoperation, som gjorde att en ny värld öppnade sig för mig. Man kan ibland få möjligheten här i livet att starta lite på nytt eller få en andra chans. I mitt fall kan man säga att jag återfick synförmågan efter ett hittills väldigt närsynt liv.

En massa nya detaljer har nu etsat fast sig på näthinnan under sommaren som gått, och känslan av att inte bara behöva orientera sig fram är obeskrivbar. Hur borde jag nu använda min "nya syn" för att ta den tillvara på bästa sätt?

Man kan ju öppna ögonen på väldigt många olika sätt och också välja vad man låter strömma in. Mina reflektioner kretsar kring det att ha ögonen öppna för det som man som medmänniska borde lära sig att se i sin omgivning.

Sommaren som gått blev ju en blandning av allt som ett liv här på jorden kan innehålla. Allt från glädje, kärlek och vackra sommarbilder, till nyhetsrapporteringar om hat, ondska och terrordåd i olika delar av världen. Trots att man vid det här laget har en hel del livserfarenhet så tycker jag att alla de frågor vi för tillfäl-

let har att förhålla oss till gör att det känns lite mera invecklat att leva än tidigare.

Hur kommer det sig att människorna här på jorden aldrig lär sig leva tillsammans på ett mera fredligt sätt?

Hur kan vi hjälpa varandra att leva gott i världen, så som den ser ut idag? Hur borde jag fungera som medmänniska, för att göra vardagen lättare för de som finns i min omgivning? Många frågor, men få enkla svar.

Många av frågorna som berör oss känns så stora, att man som enskild människa lätt låter hopplösheten ta över, och tänker att man inget kan göra. Någon har sagt att den som vill förändra världen, måste börja med att förändra sig själv. I kyrkligt sammanhang har det någon gång sagts nästan samma sak om böner.

Böner förändrar inte världen, böner förändrar människor, och människor förändrar världen.

Det är väl ungefär där vi alla står, på våra platser i livet. Alla kan börja med den egna lilla förändringen, i riktning mot det bättre, och då kommer förhoppningsvis förändringen i omgivningen som en naturlig följd.

När samhällsklimatet hårdnar och världen visar sig från sin mera ogästvänliga sida, är det ännu viktigare att var och en tar sitt personliga ansvar för att skapa något gott. Tyvärr är människans naturliga reaktion ofta precis tvärtom. När livet blir tuft vaknar egoismen och det egna jaget står då längst fram. Det krävs målmedvetet arbete och massor av energi för att föra det goda till seger.

Martin Kevin är rektor i Höjdens skola i Tenala.

Trivs bra med aktiviteter av alla olika slag. Upplever nästan lugn och ro som lite stressande ☺
"Ingen kan göra allting, men alla kan göra någonting."

Är vi medvetna om våra egna svagheter, och anstränger vi oss ens lite för att motarbeta dessa, samtidigt som vi öppnar upp våra ögon för andras behov, så kan den personliga utvecklingen inte misslyckas.

Hur detta arbete skall se ut just för dig, är din ensak. Det finns ingen facit och du kan inte klandras om du jobbar med goda avsikter. Arbete och engagemang är vad som behövs för att bygga en bättre värld – endast döda fiskar flyter med strömmen! ■

Jag vill minnas att vi åkte tåg, bytte till ett annat tåg och kom äntligen fram till stället vid namn Snoan. Jag var ung studerande och hade åkt med några andra från Svenska Studenters Kristliga Förening på en tyst retreat. Vi visste inte riktigt vad som skulle hända och förväntades av oss. Vi kände några av de andra deltagarna och vår studentpräst förstås. Vi kallade henne så eftersom lektor för student och kulturarbete lät så konstigt. Efter en tid skulle det bli möjligt för kvinnor att bli prästvigda också i Finland.

Jag minns brasan i ett rum fullt med böcker, en äldre vänlig dam som hälsade oss välkomna och hur vi kom överens om att inte tala med varandra. Det var ett annorlunda sätt att vara tillsammans. I kristliga studentföreningen var vi vana vid att tala och fundera i studiecirkeln. Tystnaden i sig själv var ingenting nytt för mig men hur skulle jag kunna vara tyst med alla dessa människor som jag alltid hade talat med?

Det blev morgon och någon gick i korridoren och ringde i en liten klocka. Vi samlades i ett litet kapell och inledde dagen med en bönestund. Under frukosten hördes lugn musik via högtalarna och på bordet fanns olika sorters hemkokta marmelader. Där satt vi vid ett långt bord och det var alldeles tyst. En dag på retreatgården följde en viss rytm – det var tid för bön, tid för vila, tid för måltider. Kapellets klocka kallade oss till följande bönestund och under stillhet åt vi maten. Det var egentligen ganska skönt men stunden kom när det helt enkelt blev för mycket tystnad för mig.

Jag gick på en skogspromenad med en väninna. När vi hade kommit en bit från retreatgården tittade vi över våra axlar och började prata. Det var härligt men samtidigt hade vi lite skuldkänslor över att ha brutit tystnadens överenskommelse.

Jag överlevde min första tysta retreat. Jag är glad över minnena och de fina stunderna. Ibland kan jag än i dag börja nynna på morgonpsalmen ...

Morgonens rodnad över bergen brinner.

Stilla från jorden nattens skuggor svinner.

Kom, låt oss alla inför Gud nedfalla, honom tillbedja.

Retreat betyder att man drar sig tillbaka från sitt vardagsliv och lever några dagar i stillhet, oftast tillsammans med andra. För att undvika missförstånd med en annan sorts verksamhet som också kan kallas retreat (t.ex. inom företagsvärlden, för att öka kreativt tänkande och kommunikation eller inom andra religioner såsom buddhismen) kallas kristna retreatare för tysta retreatare eller stillhetens retreatare. Det var år 1974 som Finlands första retreatgård Snoan i Lappvik invigdes. Att dra sig tillbaka och leva i enkelhet är inget nytt fenomen. Vi har hört talas om ökenfäderna och ökenmödrarna som redan på 300-talet upptäckte människans inre bön, den kristna mystiken på 1300-talet eller hur den kristna människan kan växa i sin gemenskap med Kristus genom att odla dygder och Andens frukter. Ignatius Loyola utvecklade på 1500-talet Adliga övningar som innebar meditation, bön och samtal med en andlig vägledare under en månads tid.

Det gick många år före jag följande gång åkte på retreat. Till skillnad från den första gången var jag inte längre så ung och jag ville vara någonstans där jag inte skulle känna mig tvingad att sätta de andras behov före mina egna. Det kändes lyxigt att få komma till ett färdigt dukat bord och få äta utan avbrott. Omgivningen hjälpte mig att leva i min egen retreat bubbla där livet var just nu och jag fick vila i Guds hand. Det var alldeles härligt.

Bönen förjagar själens sömn och tröghet.

Över oss lyser nådens glans och höghet.

*Ljuvligt av höjden frälsningen och fröjden
till oss nedkommer.*

RETREAT?

*Menar du en sådan där
tyst retreat där ingen talar?*

Text: TUIJA WILMAN Foto: YVONNE LINDSTRÖM

Det svåraste var inte att gå in i tystnaden utan att lämna den. Jag kände att tystnaden och stillheten hade blivit någonting som jag inte kunde vara utan. Mina samtal med retreatledaren (ja, man kan faktiskt boka samtalstider med ledaren) hade hjälpt mig att se viktiga saker i mitt liv och retreatdagboken vandrade med mig under flera dagars tid i det verkliga vardagslivet. Man räknar med att de två veckorna efter en retreat kan vara väldigt betydelsefulla för upptäckter i ens liv.

En retreat är en personlig resa i ens inre värld. Det viktigaste som sker är under ytan och är en sak mellan retreatdeltagaren och Gud. Det är därför jag inte brukar fråga människorna hur deras retreat har varit. När man åker på en retreat ska man helst kunna lämna det vanliga livet utanför med lugn. Är människan mitt i en stor livskris eller förlust kan en värld utan talets barriär vara för häftig och förvärta krisen. I en värld av stillhet hörs ens inre röst tydligare – det tar energi och det tar tid att upptäcka vad man själv vill och vad Gud vill.

För mig har det blivit många retreatare som deltagare och som ledare. Stillhetens och tystnadens värld fascinerar mig varje gång. Som präst är jag ordförbrukare och mår bra av att inte omringas av för många ord. Retreat är också enkelhetens lovsång – trygga ramar med bön och måltider, meditation och vila.

*Fadern, som bortom alla stjärnor tronar,
Sonen, som världen med sitt blod försonar,
Anden, som talar
möktigt och hugsvalar,
tillhör alla äran.
Amen.*

Pensioneringar

Under hösten avgår församlingens mångåriga medarbetare **Håkan Lindroos** med pension. Håkan har varit heltidsanställd församlingsmästare i Ekenäs i nästan tio år. Med omsorg och positiv attityd har han fått såväl gudstjänstfirare som anhöriga, konsertpublik och arrangörer att känna sig välkomna i kyrkan och begravningskapellet. I sitt arbete har han ställts inför otaliga utmaningar, som han med gott humör alltid tacklat enligt devisen ”Inga problem, det ordnar sig!”. Och det har det alltid gjort.

Avskedskaffe bjuds i Ekenäs kyrka efter högmässan den **25.9 kl. 10.**

.....
Även för stödpersonen för diakonin i Bromarv, **Marianne Strandberg**, har anställningsförhållandet upphört. Marianne har varit anställd några timmar per månad i flera års tid och hennes uppgifter sköts numera av församlingens diakonipersonal.
.....

Ekenäsnejdens svenska församling tackar varmt för de här åren i tjänst för kyrka och församling och önskar Håkan och Marianne en välsignad tid som pensionärer.

”Det finns så många ensamma...”

Sedan första juni i år är **Martina Starck-Kastrén** ordinarie diakonissa i församlingen efter att ha arbetat som t.f. sedan hösten 2015.

Text & foto: YVONNE LINDSTRÖM

Martina, uppvuxen i Pernå, har hunnit få ett 30-årigt perspektiv på jobbet, både som vårdare inom sjukvården och som diakonissa inom kyrkan. Till utbildningen är hon sjukskötare med påbyggnadsutbildning till diakonissa vid Diakonissanstalten. Till Ekenäs kom hon närmast från Lovisa.

– Under årens lopp har jag vid flera tillfällen tagit chansen att arbeta inom den kommunala vården, dels för att upprätthålla mina vårdkunskaper men också för att vidga min uppfattning om hur människor har det. Något som gripit mig djupt är insikten om hur ensamma människor är och hur svårt det är att hinna ge dem tid.

Martina säger att hon längs med åren upptäckt att hon är en församlingsmänniska, en som känner sig hemma och trivs bäst med att arbeta inom kyrkan.

– Som diakoniarbetare kan jag i hög grad själv påverka mitt arbete. Jag kan rätt självständigt utforma min arbetsdag och har därför möjlighet att avsätta tillräckligt med tid för klienterna. För mig är människomötet det viktigaste och det måste få ta sin tid.

Hon uppskattar att i jobbet få besöka människor i deras hem och åtminstone för en stund lätta på deras isolering, kanske ge dagen en liten guldkant. Hon tycker sig ha märkt att ensamheten bland människor är mer utbredd än tidigare och klyftan till dem som är aktiva har bara blivit större. Det är med sorg hon ser på trenden där antalet vårdplatser minskar till förmån för vård i hemmet.

– Det kommer alltid att finnas människor som behöver trygg vård dygnet runt. Med modellen ökad vård i hemmet finns det risk för större ensamhet bland allt fler.

En diakonissa skall finnas till hands där nöden är som störst och förbehållslöst hjälpa och stöda. På församlingens webbplats står det: ”Diakoni är att dela, att vara närvarande såväl i glädje som i sorg och smärta. Det är att vandra tillsammans en bit på vägen, att bryta ensamhet, att uppmuntra till ett liv i förtröstan och tro på det goda.” För att kunna utföra sitt uppdrag väl är det viktigt att samarbeta med övriga aktörer inom vård och omsorg. Det finns situationer där lagstiftning och byråkrati gör att skyddsnet saknas, att människor faller emellan och far illa. Där kan kyrkans och lokalförsamlingens diakoni vara ett oumbärligt stöd.

Att arbeta med diakoni är givande men det innebär också att man möter mycket av nöd, sorg och ledsamheter. För att orka vara ett stöd är det nödvändigt att man tar hand om sig själv. Under lediga kvällar i Ekenäs passar Martina därför på att röra sig mycket utomhus. Ett annat sätt att koppla av är att lösa korsord. Och i Östnyland är det sommarstället som ger henne den avkoppling och nyladdning som hon behöver.

Att det blev Ekenäsnejden för Martina har sina skäl. Hon ville åter söka sig till församlingsarbete och den enda lediga tjänsten inom lagom räckvidd fanns här. Det betyder att hon tillbringar arbetsveckorna i trakten medan det mesta av fritiden levs i Östnyland, närmare bestämt i Borgå där hon och maken har sitt gemensamma hem. Två utflugna döttrar hör också till familjen.

Martina tycker att det inte är så illa att vara ny på orten, snarare riktigt hälsosamt. Klienterna är oskrivna blad för henne på samma sätt som hon själv är en fullständigt ny bekantskap för dem.

– Jag har blivit varmt mottagen överallt och är tacksam över att ha fått den här chansen!

ÄNTLIGEN EKENÄS!

Text och foto: YVONNE LINDSTRÖM

Wille är, för att citera honom själv, en riktig finne. Då menar han närmast att anletsdragen inte alltid motsvarar känslorna, att han kan verka lite trumpen.

– Det syns inte alltid så tydligt utanpå att jag är glad, säger han småskrattande.

Det svenskkljande namnet till trots är modersmålet finska och skolgången skedde på finska, först i Helsingfors och senare i Hyvinge dit pappans arbete förde familjen.

Det var nära att Wille hamnat i Ekenäs redan som barn, något som absolut hade fallit honom i smaken. Pappan var nämligen intresserad av en ledig överläkartjänst vid sjukhuset och Wille passade på att smått bekanta sig med staden. Den var i hans tycke fantastisk med sin vackra trähusmiljö. Han hade gärna flyttat hit.

Det blev ingen flyttning den gången men några tiotal år senare träffade han en Ekenäs flicka som gav honom anledning att närmare bekanta sig med orten och dess omgivning. Och än bättre, på grund av hennes pappas rötter i den omkringliggande skärgården ägde familjen ett sommarställe i Skäldö.

Ett antal år senare blev det giftermål och Wille bytte släktnamnet Aalto till hustruns Westerholm. Därtill blev de två småningom med eget sommarhus i Skäldö. Svenska språket övades genom språkbad hemma med turvis svenska och finska veckor. Något som, enligt Wille, arrangerades lika mycket för hustruns skull.

Juristdrömmar

Från början tänkte Wille inte alls bli präst, han ville bli jurist, eller kanske läkare. Han sökte flera gånger till juridiska fakulteten och gick ett antal prepkurser tillika som han jobbade. Direkt efter studenten hade han fått anställning som nattvakt i Stockmanns varuhus. Befordran lät inte vänta på sig särskilt länge. Wille hade fallenhet för personalfrågor, som han fick ta hand om som handledare vid sidan av sin huvuduppgift. Slutligen jobbade han vid personalavdelningen som rekryterare. Till uppgifterna hörde bland annat att bistå och utbilda ledningen i samtliga personalfrågor. Däremellan arbetade han också som kreditcontroller på stamkundstjänsten.

*Egentligen har **Wille Westerholm** rört sig i nejden sedan början av 90-talet men från och med den första juni i år är anledningen till vistelsen här av mer permanent art: en kaplansbefattning i Ekenäsnejdens svenska församling.*

Småningom insåg Wille att han behövde tänka om. Juristmöjligheten verkade inte öppna sig. I stället hade ett intresse för teologi börjat gro. Säkert var han till en del påverkad av sin alldeles egen prost-morfar.

Jämsides med påbörjade studier i teologi heltidsjobbade Wille vidare vid Stockmann. När han ett tiotal år senare, på grund av hustruns jobb, fick chansen att flytta utomlands för ett år öppnade sig nya möjligheter. Vid det här laget var den samlade mängden erfarenhet av personalfrågor riklig och Wille hade långtgående planer på att starta upp ett eget företag.

Präst i Luxemburg

Flyttlasset gick till Luxemburg och helt nya arbetsfält öppnade sig när Wille tog kontakt med sjömanskyrkan i Bryssel, som också hade Luxemburg under sitt beskydd. Han kopplades omedelbart till ungdomsarbetet och under de närmaste åren (vistelsen visade sig bli mer än ettårig, faktiskt hela åtta år lång) lärde han sig mycket om ungdomarnas tankevärld och villkor.

Inom några år aktualiserades behovet av en ”självständig” finsk församling i Luxemburg och Wille, som i det skedet hade kommit till slutet av sina studier, blev erbjuden fria händer att utveckla den nya församlingen. Sålunda blev han prästvigd och sjömanspräst i Luxemburg för de kommande fem åren, anställd av Finlands sjömanskyrka för ett varierande deltidsarbete i tjänst för ca 1500 utlandsfinländare, av vilka ca 50 var aktiva i församlingen.

Under sin tid som präst i Luxemburg arbetade Wille parallellt med finansiella uppgifter för iTunes (Apple). Arbetsplatsen var en positiv upplevelse, både gällande arbetsupp-

gifterna och de vänskapsrelationer som där skapades, något som inte var alldeles lätt att lämna bakom sig när beslutet väl tagits att flytta tillbaka till Finland.

Skäldö och Helsingfors

Den lediga kaplanstjänsten i nejdens församling passade väl in i familjens planering. Längden på utlandsvistelsen hade börjat kännas tillräcklig och hustrun hade sökt och fått ny anställning i Helsingfors. För Wille kändes den hemhåvade kaplansbefattningen därför som en lyckträff, även om han än så länge är tjänsteförrättande i väntan på den nödvändiga pastorexamen som är en förutsättning för en ordinarie prästbefattning inom kyrkan.

Teologen Wille, specialist på kyrkosociologi och systematik, har redan hunnit jobbat in sig i tjänsten. Under sommarmånaderna har han vikarierat kollegerna i högmässa- och förrättningsuppgifter och även lett sitt första skribaläger i Ramsdal. Han ingår i Ekenäsnejdens gemensamma prästpool, där samtliga arbetar på hela församlingens område men samtidigt är tilldelade specialansvar för ett särskilt område. För Wille är det området Tenala och Bromarv.

Wille trivs storligen i Raseborg och med att bo på en ö. Under åren i Luxemburg upptäckte han att han absolut inte saknade Finland – men däremot nog Skäldö! Han säger att han älskar att springa i skogen och njuta av naturen. Men det går också alldeles bra att försjunka i en biografi, tillreda god mat eller träna kampsport. Arbetsveckorna levs således ofta med Skäldöstugan som högkvarter medan en hel del tid också tillägnas huvudstaden där hustrun har sitt arbete. ■

Fakta

- Finlands sjömanskyrka är en förening som utomlands fungerar som kyrkor och sociala och kulturella mötesplatser för alla finländare som bor eller rör sig inom deras verksamhetsområde samt för deras familjemedlemmar.
- Föreningen utför kristligt, socialt, kulturellt, diakoni- och internationellt arbete tillsammans med sjöfarare och finländare som vistas eller vistats utomlands. Arbetet utförs i samarbete med den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland och enligt dess konfession i ekumeniskt samarbete med internationella systerorganisationer och lokala kyrkor.
- För att stödja sin verksamhet, tar föreningen emot donationer, frivilliga, lagliga kollektinsamlingar och arv. (Källa: Finlands sjömanskyrka r.f./Verksamhetsber. 2015)
- Till sjömansprästens arbete hör, förutom att förrätta mässor, att besöka sjuka och vara ett stöd för familjer och enskilda med bland annat drog- och skilsmässoproblem, att leda arbetet som till stor del utförs av frivilliga, samt att arrangera olika evenemang.

FINLANDS SJÖMANSKYRKA

”Kyrkans uppgift är att stå skuldra vid skuldra och hjärta vid hjärta med sådana som är mycket olika oss själva – men som med oss delar samma tro, samma Fader, samma dop och samma Gud som är Fader och Moder till oss alla. Att leva tillsammans trots alla skillnader är innebörden i att ha ett hjärta som inte är ett getto.”

Ronald Rolheiser i boken
Törsten, kristen spiritualitet för vår tids pilgrimer
Libris 2002

”Himlen kommer vi att njuta tillsammans med miljarder människor av alla slags temperament, raser, ursprung och ideologier vi kan föreställa oss. Det kommer att krävas ett stort hjärta för att leva där. Då är det bra att i det här livet öva sig i detta, bra att ofta uppleva situationer som får hjärtat att vidgas så att det gör ont. Det är få ting som frestar på hjärtat så mycket som församlingsgemenskapen. Och motsatsen, när vi undviker smärtan och bekymren där och går en mindre smärtsam, privat väg, eller endast träffar människor av vår egen sort behöver hjärtat inte vidgas. Att gå i kyrkan är en av de bästa övningarna för hjärtat som man kan göra.”

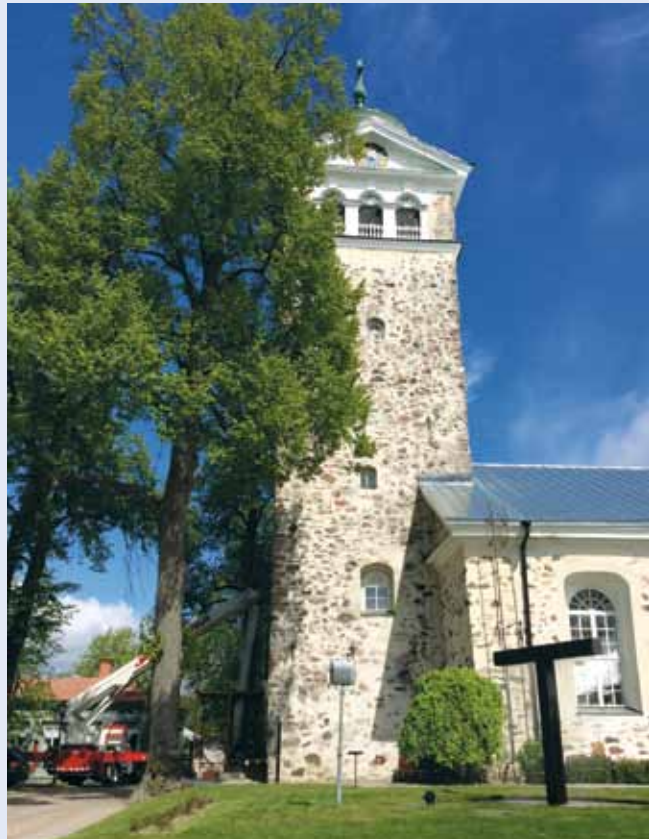
UPPFRÄSCHAT KYRKTORN

Kyrktornet i Ekenäs har putsats och målats om efter år med flagnande målning både på takplåt, lister och rappning. Jobbet utfördes under våren och krävde en lyftanordning med räckvidd till cirka 40 meters höjd.

Tornuret av tysk härkomst är endast cirka 120 år gammalt och sannolikt det fjärde i ordningen. Det visar aktuell tid mot fyra väderstreck och dras upp manuellt. Som en kuriositet kan nämnas att uret tillhör Raseborgs stad som sköter om att det tickar och är i skick. En incident inträffade under våren då en av visarna lossnade och föll ner, till all lycka utan att vålla personskada.

Kyrkklockorna som ringer in helgen och slår på jämna klockslag och vid festliga tillfällen tillhör dock kyrkobyggnaden som ägs av Raseborgs kyrkliga samfällighet.

Kyrkans takplåt förnyades under föregående år. (YL)

UPPSKATTAD UTSTÄLLNING

Sommarens öppna kyrkor har intresserat. I Ekenäs hade fram till 10.8 mer än 11.000 besökare tittat in och tagit del av doputställningen, guidade turer och sommarmusik av olika slag. Tidningen *Antiiikki & design* ägnade doputställningen hela fyra sidor i ett av sina sommarnummer.

FAMILJELÄGER

Under några dagar i juli samlades barnfamiljer till ett lyckat läger på samfällighetens lägergård Ramdal i Öby. Programmet bestod av mycket sång och musik, pyssel, lek och rörelse, simning och därtill ett separat program för de vuxna som hade möjlighet att diskutera relationsfrågor med kyrkans familjerådgivare Yvonne Terlinden. "Allt gick bra och gänget är taggat att komma igen nästa sommar!" skrev ledaren Helena Hollmérus i ett inlägg på Facebook efter avslutat läger.

Foto: HELENA HOLLMÉRUS

SOM EN SOL

Den som under sommaren färdats längs Raseborgsvägen i Ekenäs har inte kunnat undgå att lägga märke till den förvandling som skett med församlingshemmets fasad. Från att ha varit en blek huskropp lyser den nu varmt solgult med vita knutar och syns på långt håll.

Nyansen, som allmänt kallas "Ekenäsgul", är faktiskt precis densamma som huset målades i 2002, enligt hösägen så sent på hösten att nätterna redan bjöd på nattfrost. Den markanta blekningen har väder och vind skött om. Samma nyans används på samfällighetens samtliga gula byggnader.

Även övriga delar av församlingshemmet har fått ett behövligt fasadlyft.

I KÖKET

med Helena

I KÖKET
är rutan för
amatörkockar med
matlagningsiver och
-intresse. Recepten med
angivna mått är prövade
i det egna köket.
Lycka till!

Receptet

Text och foto: HELENA HOLLMÉRUS

Jag gillar att odla egna grönsaker, kanske mest för glädjen att se hur man kan vara med och skapa och ta hand om någonting som långsamt växer fram. Ekologiskt och närodlat är bonus. I år har hjortarna tyvärr ätit upp en hel del. Kanske det inte är så farligt, för jag i min tur äter hjort, jag brukar få köpa en halv per år som jag lägger i frysen. Jag har valt recept med squash, för den rör hjortarna inte, den finns i överflöd, och man kan nog aldrig misslyckas med odlingen.

Squash- och färslåda

Ca 1 kg squash
4 msk ströbröd
2 dl vatten
400 g köttfärs (hjort eller nöt från någon lokal gård)
1 stor lök
1 ägg
1 tsk salt
½ tsk körvel
1½ krm svartpeppar
2 msk klippt persilja
2 msk ströbröd
Riven ost, smak och mängd enligt tycke
2 msk smör

Tärna squashen, jag brukar inte skala den. Smörj en ugnssäker form och lägg i hälften av tärningarna. Hacka löken och lägg på. Låt ströbrödet svälla i vatten. Blanda det med köttfärsen. Tillsätt ägg och kryddor. Bred ut färsen i formen. Täck med resten av tärningarna. Strö på ströbröd och ost, och klicka över smöret. Grädda i 175 graders värme ca 40 minuter.

Är man lite saltsugen och vill ha snabbmat kan man steka bacon tillsammans med squash, det blir också väldigt gott.

Jag brukar också riva squash och använda det istället för vätska i bröddegen. Det går också utmärkt att frysa in riven squash, eller tärningar som man kan använda till att dryga ut olika grytor och ugnsrätter med.

HÖGMÄSSOR OCH GUDSTJÄNSTER

Gudstjänsterna är i regel högmässor eller kvällsmässor (KVM) med nattvard.
GDT = gudstjänst utan nattvard. AND = andakt.

september

04.09 16 s e pingst – Guds omsorg

- ➔ Kl. 10 Ekenäs kyrka
- ➔ Kl. 10 Bromarvs kyrka
- ➔ Kl. 12 Tenala kyrka. GDT

11.09 17 s e pingst – Jesus ger liv

- ➔ Kl. 10 Ekenäs kyrka
- ➔ Kl. 12 Snappertuna. GDT vid kolmilan
- ➔ Kl. 16 Bromarvs kyrka. Musik-AND

18.09 18 s e pingst – En kristen människas frihet

- ➔ Kl. 10 Ekenäs kyrka
- ➔ Kl. 10 Bromarvs kyrka. Anmälan till skriftskola.
- ➔ Kl. 12 Snappertuna kyrka. De äldres kyrksöndag.
Se sid. 34.
- ➔ Kl. 12 Tenala kyrka. Anmälan till skriftskola.

25.09 19 s e pingst – Det dubbla kärleksbudet

- ➔ Kl. 10 Ekenäs kyrka. Avskedskaffe i kyrkan för Håkan Lindroos.
- ➔ Kl. 14.30 Snappertuna kyrka. Nalle-GDT
- ➔ Kl. 16 Ekenäs kyrka. Nalle-GDT

oktober

02.10 Mikaelidagen – Änglarnas dag

- ➔ Kl. 10 Ekenäs kyrka
- ➔ Kl. 14 Tenala kyrka. Familje-GDT. Skördefest med program efteråt i församlingshemmet.
Se nästa sida.

09.10 21 s e pingst – Jesu sändebud

- ➔ Kl. 10 Ekenäs kyrka
- ➔ Kl. 18 Bromarvs kyrka. KVM
- ➔ Kl. 12 Snappertuna kyrka

16.10 Reformationsdagen – Trons grund

- ➔ Kl. 10 Ekenäs kyrka
- ➔ Kl. 10 Bromarvs kyrka. GDT. De äldres kyrksöndag. Se sid. 34.
- ➔ Kl. 12 Tenala kyrka
- ➔ Kl. 18 Snappertuna kyrka. Musik-AND
Se sid. 4.

23.10 23 s e pingst – Förlåt varandra

- ➔ Kl. 10 Ekenäs kyrka
- ➔ Kl. 12 Tenala kyrka. GDT. De äldres kyrksöndag. Se sid. 34.

30.10 24 s e pingst – Medborgare i två riken

- ➔ Kl. 10 Ekenäs kyrka
- ➔ Kl. 12 Snappertuna kyrka
- ➔ Kl. 16 Bromarvs kyrka. Psalmeftersmiddag

november

05.11 Allhelgona – Mässa i tröst och hopp

Ljuständning (parentation) för de församlingsmedlemmar som avlidit under tiden allhelgona 2015 – allhelgona 2016.

- ➔ Kl. 10 Ekenäs kyrka
- ➔ Kl. 10 Bromarvs kyrka
- ➔ Kl. 13 Snappertuna kyrka
- ➔ Kl. 13 Tenala kyrka

06.11 25 s e pingst – Från död till liv

- ➔ Kl. 10 Ekenäs kyrka

13.11 Uppbrottets söndag

- ➔ Kl. 10 Ekenäs kyrka. Litterär mässa med predikan av förf. Sofia Torvalds. Se sid. 5.
- ➔ Kl. 10 Bromarvs kyrka. GDT
- ➔ Kl. 12 Snappertuna kyrka

20.11 Domsöndagen – Kristus Herre över allting

- ➔ Kl. 10 Ekenäs kyrka
- ➔ Kl. 12 Snappertuna kyrka
- ➔ Kl. 16 Ekenäs kyrka. Familje-GDT
- ➔ Kl. 18 Tenala kyrka KVM

27.11 1 advent – Din konung kommer i ödmjukhet

- ➔ Kl. 10 Ekenäs kyrka. Festhögmässa
- ➔ Kl. 10 Bromarvs kyrka. Familje-GDT
- ➔ Kl. 13 Snappertuna. Familje-GDT
- ➔ Kl. 13 Tenala kyrka. Familje-GDT

HELA

FÖRSAMLINGENS SKÖRDEFEST

firas söndag 2.10 i Tenala

- kl. 14** familjegudstjänst i kyrkan
- kl. 14.30** skördefest i församlingshemmet och på kyrkplanen

I FÖRSAMLINGHEMMET:

- kaffe och saft med sött till förmån för missions- och diakonikassan
- auktion av olika skördeprodukter
- tävling för barn

PÅ KYRKPLANEN (väderleksreservation)

- tävling för barn
- djurgård

Ta gärna med olika skördeprodukter till kyrkan. Produkterna auktioneras sedan ut i församlingshemmet.

Skjutsar från Snappertuna, Ekenäs och Bromarv. Närmare info i veckoannonsen.

Arrangeras i samarbete med lokalavdelningar i Nylands svenska producentförbund.

GEMENSAMMA BÖNETILLFÄLLEN

Lördagar kl. 9.30 i olika församlingar i Ekenäs. Följande lördagar är det samling i Ekenäs församlingshem: **1.10, 29.10, 3.12**. Följ med församlingarnas veckoannonsering i Västra Nyland.

FÖRSAMLINGSAFTON

onsdag 19.10 kl. 18 hemma hos *Erja och Rabbe Kajander*, Horsbäcksvägen 134a.

Vi sjunger psalmer ur psalmbokstillägget och umgås. *Tuija Wilman* och *Pia Nygård* medverkar.

Varmt välkomna!

FÖRBÖN

- **I flera kyrkors vapenhus** finns möjlighet att skriva och lämna kvar lappar eller formulär med önskan om förbön för egen eller andras livssituation. Förbönsämnena bärs fram anonymt i söndagens gudstjänst.
- **Du kan fylla** i ett elektroniskt anonymt förbönsformulär på Ekenäsnejdens svenska församlings webbplats. Förbönsämnena bärs fram anonymt i söndagens högmässa.
- **Du kan personligen** ta kontakt med någon anställd (se kontaktuppgifter på s. 39) gällande förbön eller vända dig direkt till förbönsgruppen i Ekenäs.

Kontakt: martina.starck-kastren@evl.fi

Musik hösten 2016

i Ekenäsnejdens svenska församling

KONSERTER & MUSIKEVENEMANG

EKENÄS KYRKA

- 3.9 kl. 18** Psalmafton – startskott för psalmbokstillägget
- 10.9 kl. 19** Siglo de Oro, dir. Patrick Allies (London)
Värd är Västnyländska kammarkören,
dir. Niels Burgmann
Biljetter 30 € vid dörren, 27,50 € från
Luckan Raseborg, Lippupiste.
- 8.10 kl. 17** Lyngby kammerkor, dir. Frank Sylvan
Värd är Västnyländska kammarkören,
dir. Niels Burgmann
- 15.10 kl. 16** GospElnis
South Point Gospel, dir. Roland Näse
Programblad 10 €
- 12.11 kl. 16** Jubileumskonsert
Sångföreningen Cajorna, dir. Olav
Söderström

TENALA KYRKA

- 29.10 kl. 19** Kristoffer Streng, sång
Olav Söderström, piano

BROMARVS KYRKA

- 30.10 kl. 16** Psalmeftermiddag

SNAPPERTUNA KYRKA

- 16.9 kl. 19** Psalmafton – startskott för
psalmbokstillägget
- 5.10 kl. 18** Psalm- och diktkväll
Niels Burgmann, Monica Cleve
- 16.10 kl. 18** Musikandakt
Anders Storbacka, Ann-Sofi Storbacka

MÅNADENS PSALMER

I olika sammanhang i verksamheten fördjupar vi oss i en psalm per månad ur psalmbokens rika psalmskatt.

September: 543

Se, över allt den räcker
Wilhelm Gabriel Lagus 1879
Bearb.
Finsk koralvariant

Oktober: 126

Inför Guds himlatron
Britt G. Hallqvist 1958
Gottfrid Gräsbeck 1982

November: 5

Nu må vi oss bereda
Valentin Thilo d.y. 1642
Oskar Ahlström 1903. Bearb.
Fransk 1557

Kontaktpersoner/kantorer:

Niels Burgmann
044-755 3628
niels.burgmann@evl.fi

Sofia Lindroos
044-755 3600
sofia.lindroos@evl.fi

Pia Nygård
044-755 3634
pia.nygard@evl.fi

EKENÄS KYRKOKÖR

Onsdagar kl. 18.30–20.00
i Ekenäs församlingshem fr.o.m. 14.9.

SNAPPERTUNAKÖREN

Torsdagar kl. 19–21
i Snappertuna prästgård fr.o.m. 15.9.

TENALA-BROMARV KYRKOKÖR

Tisdagar kl. 19–20.30
i Bromarvs församlingshem jämna veckor
fr.o.m. 20.9 och i Tenala udda veckor
fr.o.m. 27.9.

GEMENSAM KÖRSTART

för alla körer i Raseborgs kyrkosångskrets
lördag 3.9 i Ekenäs kyrka.

Dagen mynnar ut i en psalmafton kl. 18
för allmänheten.

Niels har ordet

Foto: Y. LINDSTRÖM

MUSIK OCH GEMENSKAP

För en tid sedan hörde jag någon säga att det bästa sättet att skaffa sig nya vänner i vuxen ålder är att börja sjunga i en kör. Utgående från vad jag sett i de körer jag själv jobbar med håller detta påstående nog streck, och det med råde. Den gemenskap som bildas i en kör är ofta påtaglig, varm och omfamnande. Men det är ju på sätt och vis självklart. Varje vecka, samma dag, samma tid sitter ungefär samma människor och strävar efter ett gemensamt mål. Och när uppträdandet, vare sig det är i en söndagsgudstjänst eller en stor konsert lyckas är det gemensamma välbefinnandet också påtagligt. Många körer åker dessutom på resor, både inom landet och till utlandet.

Men inte är det bara dessa yttre faktorer som skapar gemenskapen. Musiken i sig blir också den en bindande länk människor emellan. Att gemensamt skapa, uttrycka, ge sig hän, oavsett musikstil är något som kan föra människor väldigt nära varann. Ibland blir jag som körledare nästan rörd över att se hur väl sångarna tar hand om varandra, och inte minst värnar om att nya medlemmar ska känna sig välkomna in i gemenskapen. Då tänker jag ofta att om världen i övrigt skulle se ut på samma sätt skulle många saker vara mycket bättre.

Niels Burgmann
Kantor

VUXEN- BARNGRUPPER

Höstterminen inleds vecka 36.

TENALA

- Öppet dagis: tisdagar kl. 9.30-13 i Tenala församlingshem. Lunch, kaffe & frukt för 2 €/pers.

EKENÄS

- Drop-in familjecafé: onsdagar kl. 9.30- 11.30 i Ekenäs församlingshem
- Droppen familjecafé: tisdagar kl. 9-10.30 i Österby församlingshem

SNAPPERTUNA

- Familjecafé: fredagar kl. 9.00- 11.30 i Gläntan i Langansböle (gamla Joc's)

DAGKLUBBAR

Höstterminen inleds vecka 36.

I församlingens dagklubb erbjuds barnen inte bara lek, pyssel, gemenskap, mycket musik och sång utan också tillfälle att stilla sig, samtala och lyssna till bibelberättelser. Ring Helena och fråga om lediga platser.

EKENÄS

- Dagklubb för 4-6-åringar: måndagar kl. 9-12 i Ekenäs församlingshem
- Dagklubb för 3-6-åringar: torsdagar kl. 9-12 i Ekenäs församlingshem

SOLKRANSEN

Terminen börjar 20.9.

Ordnad barnpassning i Ekenäs församlingshem (klubbrymmet för barn) medan deras mammor deltar i Solkransen, gruppen för kvinnor, som träffas jämna veckors tisdagar kl. 17.30–19 i Kulan (ungdomsutrymmet under pastorskansliet).

NALLEGUDSTJÄNSTER

Snappertuna kyrka 25.9 kl. 14.30
Ekenäs kyrka 25.9 kl. 16

FAMILJEGUDSTJÄNSTER

Ekenäs kyrka 20.11 kl. 16
Tenala kyrka 2.10 kl. 14 samt 27.11 kl. 13.
Snappertuna kyrka 27.11 kl. 13
Bromarv kyrka 27.11 kl. 10

EVENEMANG FÖR BARNFAMILJER

FAMILJEKVÄLLAR I EKENÄS

28.9, 26.10, 30.11 kl. 17.30–19.30 i Ekenäs församlingshem

Lek och gemenskap, hobby och musik för småbarnsfamiljer. Kvällste, kakao och smörgås, frivillig avgift för dagklubbens fadderbarn.

FAMILJEJIPPO I TENALA

För fjärde året i rad ordnas en teaterföreställning med anledning av barnkonventionens årsdag, denna gång i Tenala. Teater Taimine visar föreställningen "Jakten på det försvunna ljudet" i Tenala församlingshem onsdag 23.11 kl. 18. Gratis inträde. Pjäsen är 35 min lång och lämplig för 2–6-åringar.

I rollerna: Oskar Silén och Silva Lillrank.

Servering till frivillig avgift för dagklubbens fadderbarn.

Om pjäsen...

Två barn har åkt till stranden för att fiska när ett oväder bryter ut. Plötsligt märker de att alla världens ljud har halkat in på fel spår. Alla bekanta ljud har bytt plats med varandra. Barnens fiskefärd förvandlas till ett äventyr där de försöker få ljuden på rätt köl igen. I en avgörande stund visar sig tystnaden spela en förvånansvärt stor roll.

Jakten på det försvunna ljudet är en uppföljare till den populära musikföreställningen Stjärnornas sång.

(http://taimine.fi/wp-content/uploads/Jakten_pa_ljudet1.pdf)

HÖSTJIPPO I TENALA

Tisdag 6.9 kl. 18–20 vid Tenala församlingshem

Korvgrillning, pilkastning, lyckohjul, servering, lotteri, Herrgårdsglass, musik, info om höstens verksamhet. Volleybollturnering för 3-manna lag (anmäl till Tomppa om lag till turneringen senast 1.9). Kvällens intäkter går till församlingens missionsprojekt.

Kontaktperson/Barn & familj:
Helena Hollméus
 044-755 3611
 044-755 3607 (Barnkansliet)
 helena.hollmerus@evl.fi

Kontaktperson/Eftis:
Ellen Malvina Qvarnström
 0400-291 334
 ellen.qvarnstrom@evl.fi

EFTIS

Församlingens eftermiddagshem för skolbarn

Öppet 16.8–22.12 2016 kl. 12–16.30 i Österby församlingshem varje vardag under skolterminen. Vi vill erbjuda barnen en trygg miljö efter skoldagen med möjlighet till aktivitet och vila, ett hälsosamt mellanmål och utvistelse.

FÖR SKOLBARN

Fest för 10-åringar

Måndag 21.11 kl. 18 i Ekenäs församlingshem. Transport ordnas från Snappertuna, Tenala och Bromarv. Anmälan senast torsdag 10.11 till Kjell Wikström (tfn 040-8215327).

Festival 24 för årskurs 5–7

Lördag-söndag 22–23.10 kl. 14–14 i Karis kyrka. Anmälan senast 7.10 till Kjell Wikström (tfn 040-8215327).

KLUBBAR FÖR SKOLBARN

Höstterminen inleds vecka 36.

BROMARV

- Lek- och rörelseklubb i Bromarv skola fredagar kl. 12.20–13.20

EKENÄS

- Ekenäs församlingshem måndagar kl. 18–19
- Österby församlingshem tisdagar kl. 18–19
- Västerby skola torsdagar kl. 18–19

SNAPPERTUNA

- Langansböle/Gläntan (veckodag och klockslag meddelas senare)

TENALA

- Juniorklubb klass 4–6 i DS Tenala onsdag 15–16
- Miniorklubb klass 1–3 i DS Tenala, meddela gärna intresse till Tom Blomfelt

HÖSTDAGARNA 2016: MOD

Årets Höstdagar arrangeras 4–6.11 i Toijala. Temat det här året är "MOD". Höstdagarna bjuder på program som konserter, verkstäder, café, show, mässor, andakter, gemenskap och skoj. Ta dina vänner med och kom på HD!

Anmäl dig senast 9.10 till ungdomsarbetsledarna.

UNGDOMSKVÄLLAR

Höstterminen inleds vecka 36.

EKENÄS: Onsdagar kl. 18–22 i Kulan. Öppet hus för ungdomar med nytt tema varje vecka.

TENALA: Onsdagar kl. 18.30–21 Downstairs. Öppet hus för ungdomar från och med klass 7. Spel, musik, andakt, gemenskap.

BROMARV: Ekenäsnejdens svenska församling fortsätter samarbetet med Hembygdens Väl i Bromarv. En fredag per månad sköts ungdomskvällarna för åldersgruppen 12–18 år i församlingens regi och en anställd från församlingen medverkar. Kontaktperson i församlingen: Tuija Wilman (tfn 044 7553601)

Kontaktperson i Hembygdens Väl: Tanja Eriksson (tfn 040 4877790)

UNGDOMSGUDSTJÄNSTER

TENALA KYRKA 28.9 och 23.11 kl. 18.30

EKENÄS KYRKA 28.9, 26.10 (OBS kl. 18) och 30.11 kl. 19

SKRIFTSKOLA 2016–2017

Anmälningar:

BROMARV Söndag 18.9 kl. 10 i Bromarvs kyrka efter gudstjänsten

TENALA Söndag 18.9 kl. 12 i Tenala kyrka efter gudstjänsten

EKENÄS & SNAPPERTUNA

Onsdag 14.9 kl. 16.15 i Ekenäs kyrka

STORSAMLING FÖR KONFIRMANDER

Onsdag 26.10 kl. 18 i Ekenäs kyrka

Tema:

"Men vem bryr sig?"

Info om transporter m.m. ges direkt till konfirmanderna.

HJÄLPEDARLÄGER

Lördag-söndag 27–28.8 i Ramsdal.

Feedbackläger för alla hjälpledare som varit på läger under den gångna sommaren.

DAGTRÄFF

EKENÄS

Dagträff med lunch i Ekenäs församlingshem

Tredje tisdagen i månaden kl. 12. Lunchavgift 7 €

- 20.9** Tema: Nya psalmbokstillägget 2016 med kantor Sofia Lindroos
- 18.10** Tema: Rosk'n Roll informerar om sophantering. Gäst: Malin Kurkisuo
- 15.11** Dagträff med temat "Sommarbilder från Åland"

SNAPPERTUNA

Dagträff i Snappertuna prästgård

Andra torsdagen i månaden kl.13.30

- 15.9** Tema: Nya psalmbokstillägget 2016 med kantor Pia Nygård
- 13.10** Tema: Nepal. Gäst: Missionär Maria Westerling
- 10.11** Dagträff med temat "Sommarbilder från Åland"
- 8.12** Julfest

BROMARV

Pensionärsträff i Bromarvs församlingshem

Första onsdagen i månaden kl. 13.30, skjuts ordnas vid behov, kontakta betjäningsspunkten i Tenala.
Under träffarna läser vi även ur boken "Trakten där Gud log" av Bernt Mårtensson.

- 7.9** Tema: Senegal - barnens land. Gäst: Carita Englund
- 5.10** Jubilarfest firas samtidigt med pensionärsträffen
- 2.11** Nya psalmbokstillägget 2016 med kantor Sofia Lindroos
- 7.12** Julfest

TENALA

Pensionärsträff i Tenala församlingshem

Tredje onsdagen i månaden kl.14, skjuts ordnas vid behov, kontakta betjäningsspunkten i Tenala.
Under träffarna läser vi även ur boken "Trakten där Gud log" av Bernt Mårtensson.

- 21.9** Nya psalmbokstillägget 2016 med Sofia Lindroos
- 19.10** Tema: Rosk'n Roll informerar om sophantering. Gäst: Malin Kurkisuo
- 16.11** Tema: Nepal. Gäst: Missionär Maria Westerling
- 14.12** Julfest

TISDAGSLUNCH

I Ekenäs församlingshem kl. 12
den första tisdagen i månaden. Lunchavgift 7 €

Varmrätt och kaffe serveras **6.9, 4.10** och **1.11**.
Låt budet gå och ta gärna med dig en vän!

BASAR

Lördagen den 26.11 kl. 11–13 i Ekenäs församlingshem

Försäljning av söta och salta bakverk och annat gott, lotterier, loppisfynd och café.

Medverkande: Diakoni- och missionskretsen, Kenya-missionskretsen, Missionsboden, Bikupan och Solkransen.

JUBILARFESTER

- BROMARV** Onsdag 5.10 kl. 13.30 i församlingshemmet
- TENALA** Onsdag 12.10 kl. 13 i församlingshemmet
- EKENÄS** Onsdag 19.10 kl. 13 i församlingshemmet

Till festen inbjuds alla församlingsmedlemmar i Ekenäs centrum, vilka fyller 75, 80, 85, 90 eller 95 år under tidsperioden 1.7–31.12, samt alla på Bromarv-området och Tenala-området som fyller jämna år under 2016.

MISSIONSKRETSENS KÖTT SOPPA

Välkommen på traditionell köttsockpa **3.11 kl. 11–13** i **Tenala församlingshem**. Missionskretsens soppa säljs till förmån för församlingens missionsprojekt. Pris: 5 €/portion.

DE ÄLDRES DAG

TENALA

Söndag 23.10 med gudstjänst kl. 12 i Tenala kyrka. Efter gudstjänsten bjuder Tenala marthaförenings Evigt Unga Krets på mat och kaffe i församlingshemmet. Kontakta diakoniasistent Elisabeth Österlund vid behov av skjuts.

BROMARV

Söndag 16.10 med gudstjänst kl. 10 i Bromarvs kyrka. Efter gudstjänsten bjuder församlingen på mat och kaffe i församlingshemmet. Kontakta diakoniasistent Elisabeth Österlund vid behov av skjuts.

SNAPPERTUNA

Söndag 18.9 med högmässa kl. 12 i Snappertuna kyrka. Efter gudstjänsten bjuder församlingen på kaffe i församlingshemmet. Kontakta diakonissan Martina Starck-Kastrén vid behov av skjuts.

DIAKONI I EKENÄS OCH SNAPPERTUNA

Kontakt & adress: Larssonsv. 1, 10600 Ekenäs

ÖPPET

måndag kl. 9-10

Carita Englund

040-572 9510

carita.englund@evl.fi

tisdag kl. 9-10

Martina Starck-Kastren

044-755 3604

martina.starck-kastren@evl.fi

DIAKONI I BROMARV – TENALA

040-839 6733

Diakoniasistent Elisabeth Österlund

KRETSAR

Kretsarna startar sin höstverksamhet i regel vecka 36.

EKENÄS

Diakoni- och missionskretsen i församlingshemmet måndagar kl. 13.

Kontaktperson: Carita Englund, tfn 040-5729510. **Start 5.9.**

Kenya-missionskretsen i församlingshemmet måndagar kl. 15.

Kontaktperson: Ing-Maj Wikström, tfn 2413026. **Start 5.9.**

Församlingens förbönsgrupp samlas varannan torsdag; 1.9, 15.9, 29.9, 13.10, 27.10, 10.11, 24.11, 8.12 och 22.12) för att be för olika förbönsämnen. Är det något du vill att vi ber för så ta gärna kontakt eller skriv ner ditt böneämne och lämna in den på pastorskansliet. Märk kuvertet med Martina Starck-Kastren/förbönsgruppen. Du kan också skicka e-post till martina.starck-kasten@evl.fi. Vi behandlar böneämnena konfidentiellt.

Kontaktperson: Martina Starck-Kastren, tfn 044-7553604.

Ekenäs stödgrupp för minnessjuka och närstående samlas en gång i månaden; 13.9, 11.10, 8.11 och 13.12 kl.14–15.30 i församlingshemmet, Larssonsv. 1. Gruppen är ett samarbete mellan Ekenäsnejdens svenska församling och Minneslots Nyland. För närmare info ring Carita Englund, tfn 040-5729510 eller Susanna Öster, tfn 0400-321239.

Kyrkobröderna i församlingshemmet en måndag i månaden kl. 18.

Kontaktperson: Hans Wall, tfn 040-572 9501. **Start 5.9.**

På djupet – bibeldiskussionsgrupp i församlingshemmet i regel sista torsdagen i månaden kl. 19.

Gruppen leds av Karl-Gustav Sandelin. **Start 25.8.**

Solkransen – grupp för kvinnor i Kulan (ungdomsutrymmet under pastorskansliet) jämna veckors tisdagar kl. 17.30-19.

Ordnad barnpassning i Ekenäs församlingshem (klubbtrymmet för barn) medan mammorna deltar i Solkransen.

Kontaktperson: Mia Kuronen, tfn 044-7553602. **Start 20.9.**

TENALA

Missionskretsen i församlingshemmet, nedre våningen varannan tisdag kl. 13–15. Vi dricker kaffe, den som vill handarbetar, vi tar del av information från de missionsfält församlingen stöder, högläser och diskuterar. **Start: 6.9.**

Bönekväll i församlingshemmet, nedre våningen (ingång via diakonikansliet) en torsdag/månad kl. 18–20 för att sjunga, läsa bibeln och be för olika böneämnen; 15.9, 13.10, 10.11 och 8.12.

Om du inte kan delta men vill att vi ber för något som ligger dig varmt om hjärtat, kan du kontakta Carita Englund per tfn 040-572 9510 eller epost: carita.englund@evl.fi.

Du får vara anonym om du vill men vi som ber har också tystnadsplikt.

DIAKONIRESURSEN

En grupp för dig som vill vara med i församlingens besöksjänst.

Kontaktperson:
Carita Englund
tel. 040-5729510

DIAKONIHJÄLP

Understöd till församlingens diakonihjälp som stöder familjer och enskilda personer i församlingen kan betalas in på kontonumret

FI 17 5549 6610 0002 87

Mottagare:
Raseborgs kyrkliga samfällighet

I meddelanderutan skrivs Ekenäsnejdens svenska församling/ diakonihjälp

EKENÄS MATBANK

Matbanken är ett samarbetsprojekt mellan Ekenäsnejdens svenska församling, Raaseporin suomalainen seurakunta, Missionskyrkan, Metodistkyrkan och lokala livsmedelsaffärer.

Utdelning: Varannan torsdag kl. 14 fr.o.m. 8.9.

Adress: Björknäsgatan 29-31.

Kontakt: Upplever du att du är i behov av mathjälp så tveka inte att ta kontakt med diakoniarbetarna Carita eller Martina

Verksamheten resulterar i vissa fasta utgifter som hyra och el och vi är tacksamma för alla ekonomiska bidrag.

Vill du ge en donation till förmån för Matbanken är kontonumret FI 1755496610000287

Märke: Ekenäs Matbank

Du får gärna höra av dig om du vill bidra med din arbetsinsats.

TENALA-BROMARV MATBANK

Matbanken är ett samarbete mellan Ekenäsnejdens svenska församling, Sale och Carl de Mumma.

Utdelning: Torsdagar kl. 14.

Adress: Tenala församlingshem, Sockenvägen 13.

Kontakt: Mona Andersson, tfn 040-5484783.

FAMILJERÅDGIVNINGSCENTRALEN RASEBORG

www.raseborgfrgc.fi

Tidsbeställningar:

ti och to kl. 9–10

on kl. 13–14

Tel.: (019) 238 281

E-post: raseborgfrgc@evl.fi

Ny besöksadress:

Orkdalsvägen 6, bost. 2

10420 Skuru

MISSIONS BODEN

Ekenäsnejdens svenska församling

KOM & GÖR
PRISVÄRDA FYND!

ÖPPETHÅLLNING:
TORSDAG kl.15 - 19
LÖRDAG kl.10 - 14

KOM IHÅG MISSIONSBODEN
när du städar eller förnyar
hemma eller vid gåvoköp!

VARUMOTTAGNING:

ALLA TORSDAGAR OCH LÖRDAGAR.
Det går också att ringa kontaktpersonen
och komma överens om leverans.

Boden tar tacksamt emot hela och rena
varor. Inkomsterna av försäljningen går
till välgörenhet via Finska Missionssäll-
skapet och Bikupan.

KONTAKTPERSON:

Gita Lindholm

gita.lindholm@vndata.fi
tel. 040-518 0301

Järnvägsgatan 15, 10600 Ekenäs

BIKUPANS VARUMOTTAGNING

Bikupan/Järnvägsgatan 15
i Ekenäs med ingång från gården.

Öppet: **torsdagar kl. 15-19**
lördagar kl. 10-14

Om tiden inte passar eller om du har
frågor, ring någon av kontaktpersonerna:

- ♦ *Gita Lindholm* 040-518 0301
- ♦ *Viveca Lindblom* 040-729 3950
- ♦ *Marianne Borg* 040-830 9343
- ♦ *Thina Wikström* 040-593 8588

GÅVOTIPS!

DU KAN BIDRA

till Biståndsresursen genom att köpa ett
gåvokort till förmån för behövande. Korten
kan du ge vidare som present. Korten finns i
valörerna 10 €, 15 € och 20 € och kan köpas
i Bikupan samt på pastorskansliet.

DOKUMENTÄRFILMEN LÅDOR TILL LETTLAND

Filmen hittar man på webbadressen
<http://arenan.yle.fi/1-2801637>
(Pink Orbit Production)

PAKET MED JULMAT

Under hösten pågår insamlingen av varor
till de julmatpaket, som inför jul körs till
Lettland och Litauen. Infoblad om insam-
lingen finns från och med oktober i de
stora matbutikerna och i Bikupan, där man
kan få ytterligare information. Insamlingen
pågår fram till början av december.

Julmarknad i

FYNDA

17-19.11.

Välkommen att fynda!

ÄR DET NÅGOT SOM TYNGER DIG?

Det hjälper att prata.

SAMTALSTJÄNST

Kyrkans samtalshjälp är till för dig som behöver ett lyssnande öra. De jourhavande är utbildade frivilliga eller kyrkligt anställda med tystnadsplikt och du får vara anonym. Samtalstjänsten upprätthålls av den evangelisk-lutherska kyrkan.

Numret till Samtalstjänsten är 01019-0072

Tjänsten är öppen varje kväll kl. 20–24.

Numret till samtalstjänst på finska
(Palveleva puhelin) är 01019-0071.

Tjänsten är öppen sö-to kl. 18–01 och fr-lö kl. 18–03.

Ett samtal från fast telefon till Samtalstjänsten kostar lika mycket som ett lokalsamtal. Priset på ett mobiltelefonsamtal bestäms enligt din operatörs tariffer.

CHATTJOUREN

Samtalen i chatten förs i enrum och du förblir anonym för den jourhavande. Chattjournen är öppen måndag till torsdag kl. 18–20. Chatten hittar du på www.evl.fi under fliken Stöd och hjälp.

SAMTALSTJÄNSTENS NÄTJOUR

Samtalstjänstens nätjour är kyrkans webbaserade hjälptjänst. Tjänsten är gratis och konfidentiell. Du kan vara anonym. Ditt meddelande besvaras inom 1–7 dagar av en frivillig medarbetare som fått utbildning för uppgiften. www.samtalstjanst.fi

BREVJOUREN

Skriv ett brev och skicka det till adressen Församlingarnas brevjour, PB 210, 00131 Helsingfors.

Meddela namn och adress om du vill ha svar på ditt brev.

HJÄLP OSS ATT HITTA EKENÄS LUCIA 2016!

Känner du någon som skulle passa som Ekenäs lucia? Önskvärd ålder är 16–23 år.

Skicka in foto och uppgifter om namn, ålder, intressen och musikvitsord under tiden 10-28 oktober till:

Ekenäsnejdens svenska församling/Lucia
Larssonsvägen 1
10600 Ekenäs

Eller per e-post till:
yvonne.lindstrom@evl.fi

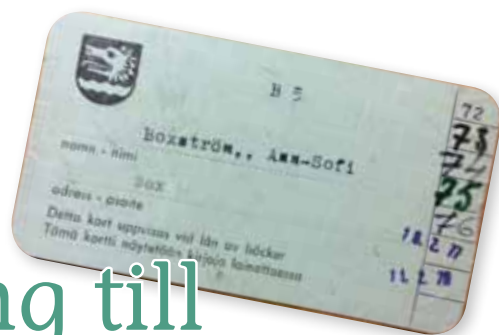
Mot höst

*Mot höst blir fjärden tom.
Stränderna allvarsamma.
Vassen står gul vid bryggan.
Blåsten har gråt i rösten*

*Sommaren och jag har så svårt att skiljas.
Vi håller länge huttrande varandras händer.
Så går hon bort över en sviktande plankan.
– Jag känner doften av stora regn.*

Viola Renvall

En hyllning till BOKBUSSEN

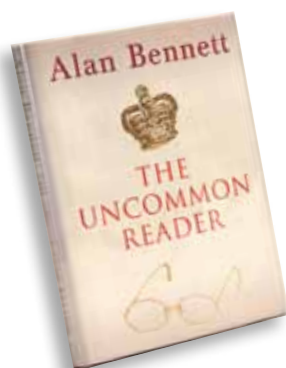
V arje gång jag möter bokbussen på någon av vägarna i Raseborg blir jag glad. Den är lika färgglad som bokbussen i min barndoms Sibbo, en buss fullastad med kunskap och fantasi. Jag skulle inte vara den jag är i dag utan mitt lånekort och alla de hundratals böckerna som jag bar hem från bokbussen.

Så vitt jag vet kommer bokbussen att rulla vidare i höst på våra vägar. Det gör inte längre min barndoms bokbuss i Sibbo. Den gjorde sin sista tur i våras efter att troget ha rullat på sedan 1972. Jag har ännu kvar mitt slitna lånekort till bokbussen. De två flickorna vid hållplatsen i Norra Box bidrog säkert till att hålla lånestatistiken uppe på 1970-talet. Men det kan inte värderas i pengar vad vi fick ut av att ha ett bibliotek på nära håll. Bokbussen förde de två flickorna ut i världen trots att det konkret handlade om att cykla några kilometer till hållplatsen i Norra Box. Genom böckerna var vi än på Skattkammarön, i Bullerbyn, Mumindalen eller på Monte Christo.

Det finns en underbar liten bok som handlar om vilken betydelse en bokbuss får för en äldre dam, som också har levt ett trist och inrutat liv. I Alan Bennets ”Drottningen vänder blad” har drottningens hundar smitit ut från slottet och står och skäller på den slitna bussen som är parkerad på baksidan av slottet. Plikttrogen som hon är stiger hon in i bussen, ber om ursäkt för sina skällande hundar och känner sig tvungen att låna en bok när hon ändå är där. Läsandet börjar som en plikt för henne, men snart märker hon hur roligt det är att läsa. Vilka oanade konsekvenser läsandet sedan leder till tänker jag inte avslöja här. Vill du träna din engelska finns ”The Uncommon Reader” som ljudbok på biblioteket.

Hösten är en bra tid för läsande. Vill du få lästips av andra läsare och diskutera böcker som du tror att intresserar andra än dig själv är du välkommen till Bokslukarna. ■

Ann-Sofi Storbacka

Den öppna läsecirkeln samlas den sista onsdagen i månaden kl. 17-19 i församlingshemmet. Vi startar den 31.8.

Kontaktuppgifter

EKENÄSNEJDENS SVENSKA FÖRSAMLING

www.ekenasnejdensforsamling.fi

Pastorskansliet Ekenäs (vard. 9-13)

019-241 1060

Larssonsv. 1, 10600 Ekenäs

ekenasnejdens.forsamling@evl.fi

Telefax: 019-241 2688

PB 68, 10601 Ekenäs

Betjäningpunkten Tenala (må-to kl. 10-12)

019-245 0550

Sockenv. 13, 10520 Tenala

PERSONAL

Kyrkoherde Anders Lindström	0400-527 488	anders.lindstrom@evl.fi
Kaplan Tuija Wilman	044-755 3601	tuija.wilman@evl.fi
Kaplan Monica Cleve	044-755 3627	monica.cleve@evl.fi
Kaplan t.f. Wille Westerholm	0400-640 786	wille.westerholm@evl.fi
Församlingspastor/familjerådgivare Ann-Sofi Storbacka	044-300 1707	ann-sofi.storbacka@evl.fi
Kantor (B) Niels Burgmann	044-755 3628	niels.burgmann@evl.fi
Kantor (C) Sofia Lindroos	044-755 3600	sofia.lindroos@evl.fi
Kantor (C) Pia Nygård	044-755 3634	pia.nygard@evl.fi
Diakonissa Carita Englund	040-572 9510	carita.englund@evl.fi
Diakonissa Martina Starck-Kastrén	044-755 3604	martina.starck-kastren@evl.fi
Diakoniassistent Elisabeth Österlund	040-839 6733	elisabeth.osterlund@evl.fi
Ungdomsarbetsledare Kjell Wikström	040-821 5327	kjell.wikstrom@evl.fi
Ungdomsarbetsledare Tom Blomfelt	040-845 3942	tom.blomfelt@evl.fi
Ungdomsarbetsledare Markus Andersson	044-755 3635	markus.andersson@evl.fi
Ledare för barnverksamheten Helena Hollméus	044-755 3611	helena.hollmerus@evl.fi
Ledare vid eftermiddagshemmet Ellen Malvina Qvarnström	0400-291 334	ellen.qvarnstrom@evl.fi
Informatör Yvonne Lindström	044-508 1527	yvonne.lindstrom@evl.fi
Kanslist Marina Åsten	019-241 1060	marina.asten@evl.fi
Kanslist Petra Fagerström	019-241 1060	petra.fagerstrom@evl.fi
Kanslist Karola Forsström	019-245 0550	karola.forsstrom@evl.fi
Värdinna (Ekenäs/Snappertuna) Gun-May Ekström	040-567 4616	gun-may.ekstrom@evl.fi
Värdinna (Tenala/Bromarv) Mona Andersson	040-548 4783	mona.andersson@evl.fi
Församlingsmästare (Ekenäs) Håkan Lindroos	040-761 5072	carl-hakan.lindroos@evl.fi
Församlingsmästare t.f. (Tenala) Mikael Metsämäki	0400-806 137	mikael.metsamaki@evl.fi
Församlingsmästare (Bromarv) Karita Lindgård	040-743 6649	karita.lindgard@evl.fi
Församlingsmästare t.f. (Snappertuna) Tove Holmström	044-755 3744	tove.holmstrom@evl.fi

RASEBORGS KYRKLIGA SAMFÄLLIGHET

www.raseborgsforsamlingar.fi

Ekonomikontoret Ekenäs (vard. 9-13)

019-241 1540

Larssonsv. 1, 10600 Ekenäs

Ekonomidirektör

Christer Lindvik

0400-488 374

christer.lindvik@evl.fi

Gravärenden/kremering

Carita Siltanen (chef för begravn.väsendet)

0400-540 022

carita.siltanen@evl.fi

Susanna Määttä (kanslist)

044-755 3603

susanna.maatta@evl.fi

Charlotta Laukkanen (trädgårdsmästare)

040-523 1648

charlotta.laukkanen@evl.fi

Ramsdals lägergård

Nina Asén-Nyman (värdinna)

019-244 8015

Ramsdal, 10820 Lappvik

040-563 8813

nina.asen-nyman@evl.fi

Österby församlingshem

019-241 5293

Rusthållsgr. 2, 10620 Ekenäs

Inför hösten...

”En obestämd eftermiddag i slutet av augusti gick en pappa omkring i sin trädgård och kände sig onödig. Han visste inte vad han skulle göra av sig, för allt som fanns att göra var redan gjort eller också var det någon annan som höll på med det. Pappan tassade omkring på måfå i sin trädgård och efter honom rasslade hans svans melankoliskt över den torra marken. Hettan låg och jäste härinne i dalen, allting var orörligt, tyst och lite dammigt. Det var månaden för stora skogseldar och stor försiktighet. Han hade varnat sin familj. Gång på gång hade han förklarat hur försiktig man måste vara i augusti. Han hade beskrivit den brinnande dalen, dånet, de glödande stammarna, elden som kryper under mossan. Lysande pelare av eld som kastade sig mot himlen! Vågor av eld som brusar fram över dalens sidor och vidare ner mot havet... Och kastar sig fräsande i havet, avslutade pappan med dyster tillfredsställelse. Allt är svart, allt har brunnit upp. Ett väldigt ansvar vilar över minsta knytt, varenda litet skrutt som har tillgång till tändstickor! Familjen upphörde att syssla och sa: Javisst ja. Jaja. Sen fortsatte de igen. De sysslade alltid. Stilla, oavbrutet och intresserat höll de på med små små ting som uppfyllde världen. Deras värld var inrutad och privat, där fanns ingenting att tillägga. Som en karta där allting är upptäckt och bebott och det inte fanns några vita fläckar längre. Och de sade till varandra: Pappa talar alltid om skogseldar i augusti.”